

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reș Ferdinand (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürnyöncim: Közlöny, Arad :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félévre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lei. Külföldre havonta 50 Lejjel több. :: Ezves szám 5 Lei. Vasárnap 6 Lei. :: (Bucurestiben 50 bani felvétel dírtések tarifa szerint.)

A MAGYAR PÁRT nagygyűlése Aradon

Lelkes magyar tömegek a Központi nagytermében — Parecz Béla dr. programbeszéde — Hegedüs Nándor a helyzetről — Barabás Béla dr. az aradi tanács elleni hajszaról — A Magyar Párt és a zsidóság

„A zsidóság ne akarjon elszakadni attól a nemzettől, amelyben született”

Mindenki ott volt ma este az aradi Magyar Párt Központi-szállóbeli, feledhetetlen emlékü nagygyűlésén, aki lélekben, gondolatban éppugy, mint tettekben is, ha kell, rendíthetetlenül magyarnak vallja magát. Arad városának kisebbségi társadalmi erejéről és magyar öntudatáról gyönyörű seregszemlét adott. A magyar közönség zsúfolásig töltötte meg a szálló hatalmas nagytermét, hogy meghallgassa az aradi Magyar Párt hivatott vezetőinek és az aradi magyarság illusztris vendégeinek, Hegedüs Nándor volt nagyváradi országgyűlési képviselőnek értékes beszédét.

Hegedüs Nándor volt országgyűlési képviselő este fél nyolc órakor érkezett Aradra és a pályaudvarról egyenesen a szállóba hajtatott, majd Arad kisebbségi magyar társadalmának több vezetőgyűlési társaságában megvacsorázott. Eközben lassanként megtelt a Központi-szálló gyülesterme mindazokkal, akik faji és mesterségesen kiélezett felekezeti különbségek ellenére is, egy akarral jöttek el meghallgatni a magyarság vezetőit. Ott zsúfolódott össze a teremben Arad és környékének kisebbségi társadalmi. Az elnöki emelvény felett dr. Barabás Béla markásvonalu, ősz feje csillant meg csakhamar, majd kétoldalon őle dr. Parecz Béla és Hegedüs Nándor volt képviselők foglaltak helyet. Az aradi magyarság megfrissült energiája, ezüsthaju vezérének egyszerű, meleg megnyitó szavaival vette kezdetét az emlékeztető magyar seregszemle, melynek üdvözlését a vendég számára dr. Barabás Béla tolmácsolta:

— Ne vegyék rossz néven, — mondotta beszéde során dr. Barabás Béla — ha ma már meggyöngyült szemem miatt, nem tudok tevékenyebb részt venni a kisebbségi közéletben, mert szemem előtt egyre erősebb a bizonytalan szürkeség; de ez a bizonytalan szürkeség jellemzője egész közéletünknek is. Am megmaradok továbbra is a magyarság katonájának, mert rossz katona az, aki nem akar tábornok lenni, de még rosszabb az a tábornok, aki, ha kell, nem tud közkatona lenni.

Barabás Béla dr. tiltakozik...

Ezután meleg szavakkal méltatta Arad magyar képviselőjének, dr. Parecz Bélának érdemeit az elmúlt parlamenti ciklus alatt, majd a következőkben folytatta:

— Meg kell állapítanom, hogy az új kormány erőteljesen kárhóztatja az elbukott kormány tevékenységét és törvényeit. De csak szavakkal. Mert tetteiben a kárhóztatott törvényeket ugyancsak erélyesen hajtja végre. Így a hírhedt aviatikai bélyeg esetében is, amelynek gyakorlati alkalmazása csak a drágaságot növeli. Hibázott ez a kormány, amely szereti a takarékoság elvét hangoztatni, ha úgy gondolkozott, hogy aki hat lejt fizet egy levélért, megfizeti a hetediket is. Ellenkezőleg történik, mert nem akarják a hetedik lejt

megfizetni, nem adják ki többé annyian ma már a régi hat lejt sem.

— Minthogy Arad magyarságának nagy tömege először sereglött össze ily szép számban, — folytatta figyelmet keltő exorzéját Barabás Béla dr. — fel kell említenem azt a felháborodást keltő intrikát, ami itt a városi tanács feloszlata céljából folyik. *Gátját vesztett politikai hajsza ez, melyet a hajuknál fogva előcibált okokra építettek* az ellen a városi tanács és annak polgármestere ellen, amely a legteljesebb jóhiszeműséggel, jóakarattal és mindenek felett tiszta kézzel vezette a város ügyeit. Mi értelme van most ennek a hajszának? Az elnöki székbe tiltakozom! — mondotta emelt hangon Barabás Béla dr. — az ellen, hogy olyan embereket hozzanak a város nyakára, akik nem ismerik Aradot, nyelvünket sem értik. Innen, a nyilvánosság helyéről hallja meg a prefektus a város lakosságának kivánságát s ha elkerülhetetlenül sor kerül a váltásra, hozzanak olyan embereket Arad városának élére, akik ismerik a város lakosságát és megismerik a város magyar társadalmi igényeit.

Barabás Béla dr. nagyhatású beszédét percekig tartó, lelkes éljenzés és taps közepette fejezte be, átadván a szót dr. Parecz Bélának, Arad volt képviselőjének, jelenlegi

Dr. Parecz Béla: A magyar nyelv elleni hajszával akarják megszüntetni a CFR deficitjét

— Az új kormányelnök, Iorga professzor programja sem hozott eddig semmi lényegeset. *Hogy be kell csukni a panamistákat?* Megmondotta éppen itt, Aradon Goldis László, *hogy ezeknek befogadására nem volna elégséges az ország valamennyi kaszárnyája sem.* A Magyar Pártnak megvan a maga régi programja, melyet eltántoríthatatlanul követ. Éppen Gyárfás Elemér dr. szenátor fejtette ki több ízben is a közgazdasági programot, amelynek alaptétele, hogy nem a kiuzsorázott adókkal, hanem a parlagon heverő államjövőkől kell fedezni az ország adósságát. 800.000 állami rezerva föld hever parlagon, amelyet elvettek eredeti, munkás tulajdonosuktól. Ezek a rezervák ma 21 millió lej haszonbért hoznak, holdanként tehát 21 lejt!... Ugyanigy vagyunk a mérhetetlen gazdagságu petróleum-mezeinkkel is. Dehát Ionescu tábornok a magyar nyelv elleni hajszával akarta eltiúntetni a CFR deficitjét. Báró Jósika János a képviselőházban, Gyárfás Elemér dr. pedig a szenátusban mutatták ki ennek a hírhedt rendeletnek a tarthatatlanságát, mire el is szégyelte magát a Ionescu ur.

— Politikai programunk — mondotta Parecz dr. — változatlanul az, hogy követel-

listavezető-jelöltjének, aki nagyszabású, gondosan felépített beszédet mondott az ország jelenlegi politikai és gazdasági állapotáról.

— A Magyar Párt programja a régi marad tovább harcaink során is — mondotta beszédében Parecz dr. — A Maniu-kormány gazdaságpolitikája mélypontra vitte az országot, a mezőgazdasági terményárak óriási zuhanása az ország egész társadalmát gazdasági romlásba sodorta. Az adószállítások helyett azonban az adóemelések jöttek, a legkegyetlenebb végrehajtásokkal, mert a régi végrehajtási törvényt alkalmazzák a régi magyar törvény helyett, amely csak hatszáz lej értékű ingóságot mentesít a végrehajtás alól. Ezzel szemben senki sem hallgatta meg segélykiáltásainkat. Csoda-e, hogy nem folytak be az adók. Csoda-e, ha a Maniu-kormány hiába szállította le az ország költségvetését, hiába hengerelte le az áldozati adóval a köztisztviselőket, a deficit csak nőtt, együtt a nyomorral?... *Kétszáz milliárd lej az állam pillanatnyi adóssága, amely husz millió lakosra esik. Nálunk tehát a ma született gyermeknek is tízezer lej az államadóssága.* A kereső, a tisztességes ember nyomorral küzd, mert minden értéket elnyel a feneketlen torlu korrupció. *Százezrek nyomorán hisznek egyesek, míg a küzködők alig jutnak a mindennapi kenyérükhöz.* A bucaresti-i csemegésboltok roskadoznak a legkülönbébb ingyenc-ritkaságoktól és a falukban már máléra sem telik. Mi ennek az oka?

Gazdasági leromlás Romániában

— Tagadhatatlan, hogy világválság van — folytatta beszédét Parecz dr. — az amerikai túltermelés, az orosz dumping, az ipari túlprodukción mind hozzájárult ahhoz, hogy a tőkepusztítás megerősödjék, a kereső osztályok vásárlóképesége a minimumra csökkenjen le. De nálunk speciális romboló okok is közrejátszottak a gazdasági krach kifejlődésében. Az agrártörvény, a nacionalizmus, a korrupció kielengései, a feketeszesz-fertő iszaptengere egymásután nyelte el a közvagyon millióit. Ezért erősödött meg a csalódás mindenütt az országban a Maniu-kormány iránt, amely igaz, hogy tiszta választással jött segíteni próbált a nyugdíjasokon, de felörlődött a panamisták és a pártpolitika marakodásai között.

jük a kisebbségi törvényt és a gyulafehérvári pontok betartását. Iorga miniszterelnök nem vállalja Gyulafehérvárt, hanem a botosani pontokat. Miért? Mert a professzor Botosani-ban született? Éppen a jelenlevő Hegedüs Nándor volt képviselő-társam (Éljen!) fejtette ki a parlamentben, hogy a gyulafehérvári pontokat nem a maga jószántából vállalta az akkori román kormányzat: ezek előfeltételei voltak az utódállamok létrehozásának, amelyeknek a jog és az igazság pilléreim kellett volna felépülniök. Nem csodálható tehát, hogy most újra, annyi csalódás után csak önerőnkre támaszkodva megyünk a választásba, hiszen a mi önálló erőnk megnyilatkozása már az elmúlt legutóbbi választásokon is olyan eredményeket hozott, amelyek felülmúlták legszűkebb várakozásunkat is. A magyar lelkesedés és igazság ereje nemcsak a mi tömegeinket ragadta magával, hanem merem mondani, száz meg száz román szavazatot is hozott a magyarság listái számára. (Éljen!)

— Aradmegye falvaiban ma is magyar pünkösdi virradását hirdettük meg — fejezte be beszédét Parecz dr. — hol feledték nyomorúságukat a magyarok és tudtak lelkesedni szavainkon. Nem igaz, hogy a nép apatikus;

az igazsáért lelkesedni tud! Most, hogy mellettem ül a Nagyváradról érkezett Hegedüs Nándor (Éljen!) visszaemlékezem Arad és Nagyvárad régi, háborúelőtti versenyére. Olyan volt ez a két város, mint két viruló fiatal lány, aki életerejének teljében van s napról-napra szebbé s bájosabbá lesz. Ma haldoklik mind a két város, magyargyilkos politika fojtogatja őket. A változó kormányok politikája tervszerűen teszi tönkre a városok kisebbségi lakosságát és a választói névjegyzékekkel történt legújabb aradi visszaélések mutatják, mit mernek tenni Aradon közel 50.000 intelligens magyar emberrel! De ha nem adna elég erőt

jogaink kivívásához a törött szárnyu lelkesedés, az elkeseredés annál keményebb tettekre fog mindnyájunkat ösztönözni, hogy megmutassuk: nem akarunk meghalni, csak azért is — élni fogunk!

Parecz Béla dr. nagyhatásu beszédét általános, lelkes tapsviharban fejezte be. Utána közvetlenül, általános figyelem közepette, Hegedüs Nándor, Nagyvárad volt parlamenti képviselője emelkedett szólásra, hogy ragyogó szónoki rutinjával, szuggesztív előadásmódjával, pillanatok alatt magával ragadja hallgatóit:

Hegedüs Nándor nagyhatásu beszéde

— Nagy örömmre szolgál, — mondotta általános figyelem közepette Hegedüs Nándor — hogy ebbe a városba jöhettek, amelynek magyarsága oly osztatlan szeretettel fogadott. Bár tudom, hogy szerény hely illet meg, tudom, hogy vannak vezérek és vannak közkatonák. Én nem akarok más egyéb lenni, mint a magyar kisebbségi nemzet hű és alázas fia. Egyikünk sem Jozsué, hogy megállíthassa a napot a fejeink felett, de itt mindenki kiveszi részét a munkából. A Magyar Párt parlamenti csoportja nagy munkát végzett az elmúlt parlamenti ülészakban és a mi aktatáskánk és a lelkiünk egyformán volt tele a magyar panaszokkal és jogsérelmekkel. A kisebbségi jogok pilléreire építettük fel sorsunkat és nem lehetnek olyan hatalmak, amelyek a pilléreket megdönthetnék!

— Mi a civilizált világ védelme alatt állunk — folytatta nagyhatásu beszédét Hegedüs Nándor — bár a Magyar Párt működése gyakran provokált kritikát a kormányhatalmak részéről. *Ha panaszainkkal, törvényadta jogunknál fogva a Népszövevényhez fordulunk, irredentizmussal vádolnak meg.* Örök igazság: béke nincs, amíg nyugtalan lelkek vannak! Az utódállamokat alkotóik a jog és a szabadság sziklavárait akarták építeni: mi ezekben a sziklavárakba kapaszkodunk teljes erőnkkel és sikra szállottunk jogaink védelmében. *Mindez azonban nem irredentizmus!* Mindez nem adhatott okot arra, hogy azzal vádoljanak meg, hogy az ország egysége ellen dolgozunk. A Magyar Párt, mint országos elnökünk a parlamentben kifejtette, örömmel és alattvalói hűséggel fogadta Újországi hazatérését és mi sem áll távolabb tőlünk, hogy surlódásoknak legyünk okozói. De elvárjuk, hogy az ország alkotmányos békéjét mások sem veszélyeztetik. Bár a jogegyenlőség elve iktívnek bizonyult a gyakorlatban, a diktatúra még a látszatát is eltörli annak! Itt a példa előttünk, Olaszországban és Jugoszláviában. Mi ragaszkodunk a szabad szó, a szabad írás és a gyülekezés jogához. Most, amikor a diktatúra mindenütt a világon bukófélben van, nálunk nem lehet a parlamentarizmus bukásáról beszélni már azért sem, mert — nem is volt nálunk parlamentarizmus. *Felépülhet-e a parlamentarizmus elve az urnalopásokon?* (Élj szegény!) Vajon parlamenti törvényhozás az, amely egy napon tízéves-huszával gyártja a törvényeket? Allítsák fel az igazi parlamentarizmust, tegyék lehetővé a politikai váltogazdaságot, az összes romániai pártok és népek politikai koncentrációját. Amidőn a kisebbségek tiltakoznak a diktatúra ellen és egyedül népi akaratából kívánnak érvényesülést szerezni maguknak a politikában, nem pedig a politikai renegátok útján, egyuttal helyet követelnek maguknak a kormányban is. De nem úgy, nem azzal a módszerrel, ahogy az egyszeri kéményseprő tette, aki minél feljebb hágott a kúrtón, annál feketébbé változott. (Zajos taps.)

A kisebbségek elnyomatásáról

— A békeszerződések pontjai erkölcsi obfígót jelentenek a kormány számára az egész világgal szemben — folytatta frappirozó erejű beszédét Hegedüs Nándor. — Az a tény, hogy a kisebbségek néprétegei közül ténylegesen nem lehet hivatali vezető senki, már maga egyenlő az elnyomatással. (Ugy van!) Nyugodtan elmondhatjuk: *Keleten a helyzet változatlan!* (Taps.) *A híres közigazgatási törvény,*

amelyre a Maniu-rezsim olyan büszke volt, most termi mérgezett gyümölcsöt. Ha már Aradváros tanácsa is elérkezett mai helyzetéhez, úgy ezért Maniu és Vaida Sándor felelősök. Amidőn egyszer Vaida Sándorral alkalmam volt beszélgetni a kisebbségi panaszokról, csibukozás közben kedélyesen mondotta nekem: *Majd puhára főzzük, ha nem puhul a kemény magyar.* Erre én azt válaszoltam, amit Deák Ferenc mondott: *A magyar nép is olyan, mint a tojás: mennél tovább főzik, annál keményebb lesz!* (Hosszas, lelkes tapsvihar.)

— Szóban és írásban követeljük magyar anyanyelvünk szabad használatát — folytatta Hegedüs Nándor. — Maniuek ezt a kisebbségi kérdést sem oldották meg és Pop Ghita, akit a kisebbségi kérdés tanulmányozására kiküldtek, csak a világkörüli ut borsos szám láját prezentálta az államkassza előtt. A bíróság előtt még ma sem használhatjuk szabadon anyanyelvünket és kell-e említenem a hírhedt Anghelescu-iskolatörvényt? A nagyváradi premontri, az aradi minorita középiskolánk a legbeszédesebb áldozatai ennek a mentalitásnak. Maniu a zsidóságot „magyar veszedelmétől” akarta megóvni, amidőn nem engedte meg, hogy a zsidógyermek saját anyanyelvén, magyarul tanuljon. A kétféle nyelvű tanítási rendszer azt eredményezte, hogy a *gyermek sem magyarul, sem románul nem tudnak.* Egyszer Maniu arról panaszkodott, hogy izgatnak a román tanítási nyelv ellen. Elmondottam neki személyes tapasztalataimat az egyik kisebbségi elemi iskolában, ahol a tanító brillirozni akarván, az egyik kisebbségi elemistával folvékony román nyelven eldaráltatta Vitéz Mihály történetét. Most magyarul megkérdeztem a gyermeket: tudja-e, mit mondott? A

A legmagasabb utadók és a legrosszabb utak

Az adók behajtása körül történt igazságtalanságokra térve át, leszögezi, hogy míg a robotoló polgár ezer lejes adótartozását könnyörtelenül behajtják, nem veszik észre a nagy adócsalásokat. Elmondja, hogy a hadseregénél kiszortírozott felszereléseket, mint hasznavehetetlent eladták, majd nyolc millió rúfzetéssel visszavásárolták. Ezzel az összeggel elengedhették volna három esztendőre az iparosok és kereskedők adóját. Több hasonló ismert esetet sorol fel még.

Az adópanamákra beszélve, elmondja, hogy a híres Stewart-féle szerződést a kormány jó jutalék mellett, olyan vállalattal kötötte meg, amelynek, mint kiderült, nem is volt pénze a vállalkozáshoz. Az egészségügyi törvény mögött hatalmas gyógyszerpanamát láthatunk meghuzódni, s ezt a felsorolást akár órákig is folytathatnánk, nem merülnék ki a témákból.

A nemzeti-parasztpárti kormány vezető férfairól koringó legendák közül mond el néhányat:

— *Madgearu* miniszter úrtól hatszáz-ezer lejt tulajdonított el a cseléde, anélkül, hogy észrevette volna, *Teianu* nál kutatás alkalmával 22.000 lejt találtak egy fiókba bedobva. Ha ezek a történetek csupán legendák-ként keltek is szárnyra, ám magukra vessenek azok, akikről szólnak.

A parlamenti szavazógépről beszél, azokról a képviselőkről, akik a nép érdekeit egyáltalában nem tekintve, minden törvényt, bármily káros is legyen az az ország boldogulására, megszavaznak, mint például a gabona-valorizációs törvényt, a szesztörvényt,

gyermek így válaszolt: Nem tudom. Hát nem volna jobb — mondottam Maniunak — ha magyarul tanulná meg a gyermek, ki volt Vitéz Mihály, ahelyett, hogy románul el tudja rálni a számára ismeretlen szöveget...

— Egy szó mint száz, a mi feladataink továbbra is ugyanazok maradnak, amelyek eddig voltak. Mi kisebbségek, kisebbségi öntudatunk felismerési alapján mindnyáian elmondhatjuk, hogy a jelenlegi állapotainkba belenyugodni nem tudunk. Igaza volt Pop C. Istvánnak, amidőn 1905. május havában, ha jól emlékszem, Deák Ferenc szavait idézte: A kultúra minden emberbe csak a saját anyanyelvén keresztül hatolhat be. Sainos e mondas igazságát azóta elfelejtették. (Taps.) De annál igazabb a másik közmondás: *Nagy uraknak kurta a memoriaja!* (Szünni nem akaró hosszas tapsvihar.)

Az aradi Victoria-bank esete

Ezután Hegedüs Nándor arról beszélt, hogy az ország kisebbségi tömegeit csak a közterhekben részesítik, de a közkereseti lehetőségekből mindenütt kizárják. Megemlítette az aradi Victoria Bank esetét, amelynek segélyére teljes apparátussal sietett a kormányzat, amely ugyanakkor a kisebbségi értékeket szemétdombon hagyta pusztulni. Akit az anyja kisebbségi embernek szült, azt nem a paradicsom számára szülte. *A román nép széles rétegei valóban testvéri egyetértésben forrtak össze velünk — mondotta. — De van egy réteg, amely a panamák lugasában táncol és hejehujázik felettünk! A Mironescu érdekltségeibe trafozó Bragaderu sörgyárnak milliós adóhátraléka lehetnek, de a kisebbségi kisiparos holmiját elkótyavetyélik, a kereskedő üzletét lezárják. A Letea-Papírtröszt árnyékában sem nehéz a Bratianuknak puritánoknak lenni. A közmondás néha hazudik, mert megfigyelhetjük közéletünkben, hogy az egyik holló néha kivázza a másik szemét. De ezeknek a hollóknak a verekedése végső eredményben mégis csak a mi szemünkre megy és a felhabzolt, az elpanamázott közpénzekhez nekünk is közünk van akkor, amidőn az államnak nincs pénze arra, hogy tisztviselőit és nyugdíjasait fizesse. El is várjuk a kormánytól, hogy amikor az elmúlt évben öt milliárd lej értékű váltót óvatoltak meg ebben az országban, végre is mindenkít a maga jussához juttasson. A tisztviselőnek adja meg a fizetését, a kereskedőnek és az iparosnak a létfenntartási feltételeit és a földmivesnek a maga jogát az élethez, azért a munkáért, amelyet a társadalmi közélet alapilléreként kifejt.*

— A gazdasági érdekek képviselője nem jelent egyszersmind kisebbségi érdekképviseletet is — mondotta Hegedüs Nándor, majd áttérve a tanár-miniszterek, orvos-prefektusok és intellektuellekből álló kormánypárti vezetőférfiakra, emelt hangon kérde:

— *Vajon nem ok buktatták-e meg nyelv- vizsgájukon a kisebbségi tisztviselőket?* — Nagy helyeslés tör ki a közönség soraiból ezen szavakra, mire kedves közvetlenséggel tér át a romániai utak problémájára.

— Romániában vannak a legmagasabb utadók — és a legrosszabb utak. Egy francia társasággal találkoztam a multkorában az egyik legjobb karban lévő országutunkon. Autóból lefényképezték az utat és amikor megkérdeztem, hogy miért teszik ezt, az volt a felelet: „Pusztá szavunknak talán nem fognak hinni!”

Derült hangulat követi Hegedüs szavait, miután a nagyváradi magyar vezér tömör, határozott szavakban foglalja össze a magyarság legfontosabb kívánságait. A valorizációs törvények felfüggesztését, vámtarifák, kiviteli vámok eltörlését és minden téren az állami beavatkozás lecsökkentését kívánja.

Visszatérve az adóigazságtalanságok problémájára, elmondja, hogy Bucurestiben ötvenkétezer adózó kibújít adófizetési kötelezettsége alól, de próbálkoztak volna ílyesmivel valamelyik erdélyi városban! Majd Vanderbil-t idézi:

— *Aki állampapírt vásárol, az mindjárt jó és szolid állampolgár lesz!* Ez olyan igazság, amit nem lehet letagadni!

Az erdélyi miniszterről beszél. Kifejti, hogy „nincsen erdélyi miniszter, csupán egy politikai csodadoktor áll mellettünk, akinek azonban minden tudása sem elég ahhoz, hogy gyógyulást remélhessünk tőle!”

— Nem akarok itt programbeszédet mondani, mert hiszen jól ismernek bennünket magyar testvéreink és azt hiszem, bizalmukra is

A magyar zsidó a Magyar Párthoz tartozik

— Amint az Aradi Közlönyben tegnap megjelent cikkemben említettem, tavaly megalkult egy Zsidó Tanács Bucuresztben. Üdvözlétemet küldtem el hozzájuk és tiltakoztam a Magyar Párt nevében minden antiszemita-külengés ellen. Nem igaz az a feltevés, hogy a Magyar Párt tegyelme nem engedi meg, hogy a zsidóérdekeket képviselje.

Hatalmas éljenzés és taps szakítja félbe Hegedüs szavait, majd folytatja:

— Magyar nemzetiség — és zsidó párt, ez összeférhetetlen! A zsidóság ne akarjon elszakadni attól a nemzetől, amelyben született! Amikor azt állítják, hogy a zsidónak nics sem vallása, sem nemzetisége, akkor az én politikai hitvallásom eleven cáfolata ennek! — Szünni nem akaró éljenzés után, ezzel fejezi be Hegedüs Nándor:

— Körülbelül tíz éve alakult meg a Magyar Párt Romániában. Egyik első alelnöke én voltam Bihar megyében. Két és fél esztendője lettem képviselő. Mindig azon voltam, hogy a magyarság ne kössön paktumot. Ha most paktumot kötött volna ismét a magyarság, elfogadtuk volna azt is. De mindig jobb az önálló lista! Mert már eléggé megtanulhatunk, hogy akik hozzánk közelednek, azoknak szándéka komoly, de nem tisztességes! Nekünk jogaink vannak, amelyekből nem engedhetünk! A huszadik században nem érhetnek célt elnyomással! Nem engedjük elnyomni magunkat! Elég volt azokból a törvényekből, amelyek mellett épusztultunk! Meguntuk a küzködést, az agóniát! Végre mi is élni kívánunk és boldogulni akarunk!

Hatalmas tapsvihar és hangos hurrázás mellett fejezte be beszédét Hegedüs Nándor. Helyet foglalt dr. Parecz Béla mellett, átadva a szót dr. Nagy Sándornak, Dr. Nagy Sándor a következő szónok.

— Diplomata-szolgálatra vagyok ide küldve — kezdte beszédét. — Tulajdonképpen Hegedüs Nándor beszédébe akarok bekapcsolódni. Nem terrorral, hanem a meggyőződés fegyverével és a szeretet szavaival kérem Erdély magyar zsidóit, térjenek vissza a Magyar Párthoz, amelynek mindig hűséges gyermekei voltak.

Vallási alapon

nem lehet politikai pártot elképzelni

A továbbiakban éles dialektikával és logikával precizitással fejtegette, hogy a Zsidó Párt politikai alapjával nincs tisztában. Mert ha vallási alapon nem lehet politikai pártot alakítani, elképzelni is komikus a vallás alapját, a hitet és egyben az Isten létét például törvényhozásilag biztosítani. Fajjalapon sem alapulhat a Zsidó Párt, mert mik azok a jellemvonások, amelyek egy fajt meghatároznak? 1. Közös nyelv. 2. Közös kultúra. 3. Közös tradíció. A magyar zsidóságnak pedig a magyar az anyanyelve, a magyar költészet, művészet és tudomány képezik kulturáját. A zsidó kultúra abban az időben fejlődött, amikor ezer évekkel ezelőtt közös államot alakított a zsidóság, de amióta Izrael népe szétszóródott és egy része a magyarság testébe olvadt bele, nemcsak a magyar kulturát, de a magyar tradíciót is magáévá tette. A magyar zsidó magyar ember, a magyar kultúra és a magyar nemzet tagja.

Dr. Nagy Sándor beszédét hatalmas, több percig tartó taps szakítja meg.

— A zsidó vallás gyakorlását nem sérti semmi törvény. Azt például, hogy a zsidó gyerekeknek az iskolában szombaton is kell inni, nem muszáj törvényes uton kivinni, hisz egy tanügyi inspektor külön kérésre is elintézné. De fogja-e a Zsidó Párt a gazdasági sérelmeket önmagában orvosolni? Demonstrációnak mindenestre szép lenne a zsidóság eme tömörülése, de a demonstrációnak csak akkor van értelme, ha erő is áll mellette.

Beszédé végén meggyőzően bizonyította le, hogy az erdélyi magyarságban és annak politikai

érdemesek vagyunk.

Hegedüs Nándor beszédének legérdekesebb része következik most, midőn a magyar zsidóság elszakadásáról, párttűzéséről beszél. Megkapó szavakkal vázolja, hogy a zsidóság elszakíthatatlan, letagadhatatlan kötelekkel van odaláncolva a magyarsághoz, amelytől különválnia nem szabad. Majd így folytatja:

pártjában: a Magyar Párthoz nem volt, nincs és sohasem is lesz antiszemizmizmus.

— Nagyon meg kell fontolni a magyar zsidóságnak, hogy az eljövendő választásokon hova csatlakozik. Szívünkkel és becsületünkkel kérjük őket: térjenek vissza a Magyar Párthoz. Igazat kell adnunk sok szempontból a történelmi materializmusnak, a történelem kerekét igen gyakran az anyagi érdekek fűtik, de vannak fenséges gondolatok, és a végsőkig kell küzdenünk az erkölcsi elvek diadaláért. A görög olimpiai játékok végeztével a győztesek egy hegyre mentek fel, hogy míg fáklyáik fénye a sötétséggel viaskodik, elzeng hessék diadalénekeiket. Junius elsején nekünk is ezt kell tennünk.

A szellemes és mindvégig lebilincselő beszédét hatalmas ovációval fogadta a hallgatóság.

Az est utolsó szónoka Reinhart Gyula szenátorjelölt volt.

— Mi iparosok kívántuk, hogy iparosjelölt is legyen a Magyar Párt listáján. Ez azért történt, mert sohasem volt még ennyire pusztulásnak ki-

Iorga miniszterelnök Aradra érkezik

A miniszterelnök Gyulafehérváron személyesen veszi fel a küzdelmet Maniuval

Bucuresztből jelentik: A kormány a választási előkészületek hathatósabb támogatására az egész miniszteri gárdát állandóan permanenciában tartja és a miniszterek közül többen uton vannak, hogy a kormány listája számára propagandát csináljanak. Ügylátszik, Erdélyben nem számítanak abszolút többségre és hogy a választókat az utolsó pillanatban a kormány ügyveinek megnyerjék, a miniszterelnök köreiből származó értesülések szerint Iorga Miklós hirtelen erdélyi körutra határoz-

ta el magát és még e héten fölkeresi Lugost, Karánsebest és Aradot. Hétfőn visszatér Bucuresztbe, de csakhamar újra Erdélybe utazik, hogy Gyulafehérváron személyesen vegye fel a küzdelmet Maniu Gyulával szemben. A miniszterelnök érkezésének híre nagy feltűnést keltett az érdekelt városokban.

Munkatársunk ma megkérdezte Serban György dr. prefektust Iorga Miklós miniszterelnök érkezésének pontos dátumáról, de a prefektus még hivatalos értesítést nem kapott és így felvilágosítást sem nyújthatott.

Argetoianu adóleszállítást ígér

A belügyminiszter Temesváron — Megszünteti azt a rendszert, hogy mindenki szabadon lophasson — Teljes a kaosz a záróra körül

Temesvárról jelentik: Argetoianu belügyminiszter ma Temesvárra érkezett, hogy a választási előkészületeket személyesen ellenőrizze. Az állomáson nagy küldöttség fogadta. Délután a Gyár városban több ezer ember előtt tartotta meg a miniszter programbeszédét. Argetoianu kijelentette, hogy az ország túl van terhelve adókkal és ezért az adókat le fogja szállítani. Megszünteti azt a rendszert, hogy mindenki büntetlenül lophasson az államkasszából. Vissza kell állítani a külföld bizalmát.

hogy a termelő munka végre zökkenés nélkül megindulhasson.

Argetoianu miniszter beszéde végén kijelentette, hogy dacára a Monitorul Oficialban megjelent rendeletnek, a zárórát esti 6 órában állapítja meg. Evvel a záróra körül teljes a kaosz.

A miniszter még a délután folyamán Buziásra utazott, ahol népgyűlésen vett részt, majd az esti órákban visszautazott a fővárosba.

Srófokkal leszerelhető urnák

Gróf Bethlen György válasza a Curentul támadására — Averescu bizik a tiszta választásokban. Az ellenzéki pártok visszalépése a választásoktól

Bethlen György gróf, a Magyar Párt elnöke reflektál a Curentul cikkére, amely a magyarság visszalépését tárgyalta. Bethlen gróf kijelentette, hogy egyáltalában nem volt szándékában a visszalépés gondolata és a pártja az ellenzéki pártokkal teendő közös intézkedéseket állapította meg.

Az előjelek szerint nem sok remény van a tiszta választásokra, habár a kormány igyekszik azt bizonyítani, hogy a szabad akaratot semmiben sem akarja meggátolni.

Averescu marsall nyilatkozott lapjában az Indreptareaban és véleménye szerint a választásokon mégsem lesznek visszaélések,

mert ehhez a bírói kar és a katonaság hozzájárulása szükséges, már pedig nem tudja elhinni, hogy akár a bírók, akár a katonatisztek megszegjék esküjüket.

Leonca és Mata, sterepárti képviselők ma táviratot intéztek az igazságügyminiszterhez, amelyben bejelentették, hogy május 26. és 27. közötti éjjelen a baltii Finkersohn nyomdából a prefektura autóján 24 olyan szavazóurnát szállítottak el, amelyeknek az alja srófokkal leszerelhető. Az előző urnák viszont kifogástalanok voltak és ezért kérdést intéztek az igazságügyminiszterhez, miért szükséges az új urnák beszerzése, amelyek minden feltételre feljogosítanak.

16. 18. 20. 22. 24. 26.

**Szombat—vasárnap
május 30—31-én
a budapesti rádió kedvencei
a Nyári szinkörben.**

Tekintettel a mai nehéz viszonyokra 6 drb. levelező-lap már 170 Lejtől: Nagy Géza, Weisz Lipót és az Olga Foto-szalomban

Nem elég a százharminc millió schilling

Az osztrák állam pénze a bukott bankok szanálására meggy el

a Creditanstalt szanálására

Rothschildék és a Creditanstalt — Gigantikus bankbotrányok, amelyek megrendítik Középeurópa pénzügyeit — A szocialisták beleegyeztek a szanálásba

Bécsből jelentik: A hivatalos kommunikációk és a bécsi sajtó megnyugtató kommentárijai ellenére az Aradi Közlöny bécsi tudósítója már két hét előtt rámutatott arra, hogy a Creditanstalt szanálása abban a formában, ahogy ezt az osztrák kormány végrehajtotta, nem jelent végleges megoldást. Az azóta bekövetkezett események mindenben igazolták bennünket. Kitiűnt, hogy az osztrák állam 130 millió áldozata nem elegendő, a végleges szanálás érdekében újabb jelentős áldozatokra van szükség. Ezekről most folynak a tárgyalások és amint a dolgok állanak, újból a koldus-szegény Ausztria lesz kénytelen az egész terhet magára venni. A helytelen tárgyalási taktika, illetőleg az a teljes taktikátlanság, mellyel az osztrák kormány Rothschildékkal tárgyal, azt eredményezte, hogy Rothschildék az osztrák állam pénzén szanáltatják az általuk könnyelműen vezetett és tönkrement pénzügyeket. Rothschild Louis báró szorgalmasan kijár a lóversenyekre, mintha az egész ügy nem érintené. Pedig lett volna mód rá, hogy az osztrák államhatalom megfelelő erélyt tanúsítsa, kényszerítse Rothschildékat arra, hogy magánvagyonukból szanáltatják a Creditanstaltot.

Az osztrák állam pénze azonban 12 év óta állandóan bukott bankok eredménytelen szanálására meggy el.

Igy a Bosel-féle postatakarékpénztári panamán és a Bodencreditanstalt összeomlásán az osztrák állam 202.7 millió schillinget veszített. A Creditanstalt az osztrák államtól és a jegybanktól két hét előtt 130 milliót kapott. A postatakarékpénztár a Creditanstalttal kapcsolatban most újabb 400.000 schilling veszteséget szenvedett és még nagyobb a vesztesége az állami Creditinstitutnak, majdnem négy millió schilling. A Zentralbanknál négy év előtt 80 millió schilling állami pénz ment veszendőbe. Ezek csupán a kirivóbb esetek.

A könnyelmű gazdálkodás

Persze felmerül a kérdés, hogy miért kell ennek így történnie? Nos azért, mivel amíg másutt a bankok és részvénytársaságok megfelelő ellenőrzés alatt állanak, addig itt Ausztriában ez az ellenőrzés teljesen hiányzik. Franciaországban, Angliában és Olaszországban, szóval teljesen különböző politikai formák szerint kormányzott országokban a bankbukások bűnöseit, a könnyelmű gazdálkodókat, ismételtelen felelősségre vonták és a törvény teljes szigorával büntették. Magyarországon a Pénzügyi Központ szigorú ellenőrző munkája zár ki hasonló eseteket, mint Ausztriában a Bodencreditanstalt, vagy a Creditanstalt bukása.

Ausztriában azonban már évek óta beszélnek bankellenőrző szervek felállításáról, azonban a terv megvalósítása mindig halasztást szenvedett. Így történhetett meg, hogy a Creditanstalt bukási folyamata három évig tartott

anélkül, hogy a befektetéseken kívül valaki tudta volna. Az alaptőke elvesztése már három év előtt vette kezdetét és az igazgatóság különböző mérlegtechnikai machinációkkal titkolta ezt. És ennek a beteg Creditanstaltnak ajándékozta tavaly az osztrák kormány az összeomlott Bodencreditanstaltot. A Creditanstalt így közvetlen ura lett az osztrák ipar 75%-ának és közvetve a megmaradó többől 25% egy része is a Creditanstalt érdekkörébe tartozott. Ha a konjunktúra idején, amikor derűre-borúra emelték a részvénytőkéket, az alaptőke emelések jövedelmét nem szindikátusok vágták volna zsebre, hanem az iparvállalatok pénztáraiba folyt volna be, akkor az iparvállalatok nem lettek volna kénytelenek a depresszió beálltával uzsorakamatra pénzeket felvenni.

A bécsi bankárok szindikátusi manőverrel az alaptőkeemelések során a leglelküsemretlenebb kalandorok üzelmével vettek.

Az már más lapra tartozik, hogy az összeharcsolt fantasztikus összegekkel rosszul gazdálkodtak, külföldre vitték, Hollandiában és másutt bankokat alapítottak és ezeken keresztül a frankspekuláción és amerikai tőzsdetrachon elvesztették pénzüket. (Lásd Creditanstalt és az amsterdami Amselbank és a napokban összeomlott Auspitz, Lieben & Co. bankház amsterdami alapítása, a Donauland.)

Felelősségrevonást!

Nemcsak Ausztria, de egész Középeurópa érdekében remélhető, hogy a Creditanstalt szanálása akár újabb áldozatok árán is sikerülni fog, mivel egy esetleges meghiusulás beláthatatlan katasztrófákat idézne elő, de más-

A város felülvizsgálja a cukorgyárral kapcsolatos panaszokat

Aradváros júniusi közgyűlésének érdekes tárgysorozata — Javítják a villanyvilágítást — A városi nyugdíjasok segélye —

Aradváros nagytanácsa június másodikán és harmadikán délután 4 órakor tartja meg rendes havi közgyűlését a városháza nagytermében. A gyűlés tárgysorozata a következő:

A legutóbbi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. Az 1931. évi költségvetés pótpontjainak felvétele. Az állandó választmány javaslatának megvitatása a népszámlálási költségeknek a költségvetésbe való beillesztésének módjára. A városi nyugdíjasok részére megszavazott segély beillesztése a költségvetésbe. A közüzemek részére szükséges automobil vásárlására tett javaslat elfogadása. A választmányi delegátusok napidíjainak fedezésére szükséges póthitel megszavazása. A villanyáram árának kérdése. A Szabadságtér és az Andrássy-tér villanyvilágításának kiavítása. A cukorgyári panaszok felülvizsgálására ki-

részt követelni kell, hogy a szanálással egyidejűleg megtörténjék az összes felelősök szigorú anyagi és erkölcsi felelősségre vonása. Rothschildnak, Neurathnak és a többieknek távozniuk kell. Ezek a „vezérek” eljátszották szerepüket és nem szabad megengedni, hogy újból a katasztrófa szélére vigyék egész Középeurópát. Mivel annak a pénznek nagy része, amelyet könnyelműen elgazdálkodtak, az ő birtokukban van, anyagi kártérítéssel is tartoznak és ha az osztrák kormány megfelelő erélyt tanúsítana, úgy Rothschildék és szövetségesei, ha nem is szívesen, de mégis ideadnák azt az összeget, mellyel jogszerint tartoznak Ausztria közgazdaságának. Ez azonban csbpan egyik oldala a felelősségre való vonásnak és a tisztogató munkának. A másik oldalon áll

a nemzeti bank, amelynek patronátusa alatt zajlottak le az utolsó évek gigantikus bankbotrányai.

Az osztrák nemzeti bank vezetői egyrészt bebizonyították tehetetlenségüket és tehetségtelenségüket, másrészt igen furcsa és másutt nehezen elképzelhető összeférhetetlenség fennállása derült ki róluk. Így Reich dr., a jegybank elnöke, akinek ügyelnie kellett volna az osztrák pénzügyekre, előbb a Bodencreditanstalttól, majd mikor ez tavaly beolvadt a Creditanstaltba, azóta attól évi 30.000 schilling nyugdíjat húzott. Elképzelhető, hogy ez az ember, aki ilyen függőségi viszonyban volt előbb Siegharttal, majd Rothschilddal, elláthassa ellenőrzői funkcióját? És mindezek ellenére Bécsben eddig semmi jelét sem lehet észlelni annak, hogy a kormány végre kötelességének tudatára ébred és megkezdi a felelősségre vonás és tisztogató munkáját.

Szemere Pál.

Bécsből jelentik: A Kormányának sikerült a szocialistákkal megállapodni a Creditanstalt szanálásáról. A szocialisták ugyan is a szanálásról szóló törvényjavaslat betervezésénél speciális kivánásokkal állottak elő, most azonban olyan megegyezés létesült, minek folytán fenntartás nélkül elfogadják a törvényjavaslatot.

Rejtélyes revolveres merénylet egy berlini bankár ellen

A merénylő lelőtte a bankárt és öngyilkosságot kísérelt meg

Berlinből jelentik: Ma délelőtt a Pohle és Társa bankcég pénztárhelyiségében megjelent egy ötven év körüli férfi. Hofrichter néven mutatkozott be, majd bebocsátást kért a cégönökhöz. Néhány perc múlva revolverlővések zajára lett figyelmes a tisztviselőkar. Amikor berohantak a szobába, vértől elborítottan találtak meg a bankárt.

Előtte állott a merénylő, aki éppen abban a pillanatban illesztette halántékához a revolvert, hogy öngyilkosságot kövessen el. A tisztviselők lefogták a merénylőt, közben azonban a revolver elsült és Hofrichtert a fején találta el. Pohle bankárt és merénylőjét beszállították a kórházba. A merénylet hátterét teljesen homály fűdi.

küldött bizottság jelentésének meghallgatása. A zálogház felállításának módozatait tanulmányozó bizottság jelentése. A közüzemi hivatalnokok részére lakbérsegély megszavazása. A városi közüzemek komercializálására tett javaslat elfogadása. A városi hivatalnokokra vonatkozó szabályrendeletek egységesítése. A pénzügyi hivatal jelentése a tárcából folyósított előlegekről. A Seidner-cég kártalanítása a területén készült uttest miatt. Rendkívüli segély felvételének javaslata, amellyel eliminálható le az a hiány, ami a még 1928-ban kiutalt karácsonyi segélyek folytán állottak be, azok a hivatalnokok miatt, akik már nincsenek a város szolgálatában. A városi színház italmérségi jogához szükséges illetek miatt egy külön hitel megszavazása. A városi rendőrség vasuti jegytartozás megfizetése, amely még 1927-ből származik. Erre új 120.000 lejes hitel megszavazása szükséges. Új hitel megszavazása 108.168 lej erejéig, amellyel a város bélyegilleték címén még 1922. évből tartozik az államnak. Schuch Ferenc, a Centralmozgó büféje bérlőjének bérlészállítási kérése feletti vita. Területvásárlás Crisan György, Drein János, öv. Novák Jánosné, Hahn Alajosné aradi lakosoktól uocanyítás céljából. Ciurar Lajos ségai lakos által átcedált terület a város nevére való áttelekkönyvezése. A viadukt körül szükséges munkálatokat tanulmányozó bizottság előterjesztése. Ezenkívül több apró kérdés megvitatására kerül sor a kétnapos nagygyűlésen.

Közokirathamisítás miatt eljárás indul az aradi választói lajstrom meghamisítóival ellen

Az aradi és aradmegyei magyarság súlyos sérelmei — Közel ezeröttszáz magyar választót töröltek a választói lajstromból — Távirat az igazságügyminiszterhez — Viharos ülés az aradi városházán —

Dr. Lutai Cornel polgármester teljes

Aradváros tanácsának állandó választmányára ma viharos ülés keretében foglalkozott azokkal a visszaélésekkel, amelyeket a jelen pillanatban még ismeretlen tettesek követtek el Aradváros magyar anyanyelvű polgársága ellen. A szavazóigazolványok kiosztása alkalmával ugyanis igen sok aradi magyar lakos arra a megdöbbentő tényre jött rá, hogy szabályellenesen és minden jog ellenére törölték nevét a szavazásra jogosultak névlistájából. Az aradi Magyar Párt irodáját egyre többen és többen keresték fel ilyen reklamációkkal, mert a választói névjegyzék bűnös megcsönkítése azt látszik célozni, hogy

Aradváros magyar választópolgárságának nagy részét akarták ismeretlen tettesek megfosztani alkotmányos joguk gyakorlásától.

Az aradi Magyar Párt vezetőségének megállapítása szerint közel 1500 aradi magyar nyelvű polgárt töröltek illetéktelenül a választói névjegyzékből azon a címen, hogy meghaltak, vagy ismeretlen helyre távoztak el, annak ellenére, hogy az illetők még ma is a legjobb egészségnek örvendenek, ugyanott laknak, mint öt évvel ezelőtt, tehát nyilvánvalóan meghamisították a választói névjegyzék közokiratát. Annyi azonban bizonyos, hogy a névjegyzékből törölt aradi polgárok valamilyen a legelkezdőbb hívei az aradi Magyar Pártnak. A magyar pártvezetőség megállapítása szerint a választói névjegyzékből rejtélyes módon kihagyott aradi magyar polgárok közül mindössze 203 olyan eset van, amelyek szerint, az illetők tényleg meghaltak. Így is azonban közel 1300 azoknak a száma, akiket ezzel az olcsó választási technikai trükkel próbáltak megkiszemmisíteni alkotmányos jogaikból.

Dr. Parecz tiltakozó sürgönye

Amint az Aradi Közlöny legutóbbi számában megírta, az aradi magyar pártvezetőség azonnal interveniált az ügyben Hargot György törvényszéki főelnök és dr. Lutai Cornel polgármester előtt, követelve egyfelől annak magyarázatát, hogy hogyan történhetek meg az igazságnak meg nem felelő kihagyások a választói névjegyzékben, másfelől pedig a hatóságok azonnali intézkedését a sérelmek orvoslására. Hargot törvényszéki főelnök a polgármesterhez utasította a Magyar Párt deputációját, hogy a polgármestertől kérjék annak hivatalos kimutatását, hogy ezek az eltüntetett aradi választópolgárok valóban mégis Aradon laknak és ténylegesen már rendelkeztek szavazati joggal. A város polgármesteri hivatala erre azonban csak akkor hajlandó, ha a törvényszék vezetősége hivatalosan és közvetlen uton szólítja fel. Ebben a szituációban dr. Parecz Béla, az aradi magyarság volt képviselője és jelenlegi jelöltje a leghelyesebbnek tartotta azt, hogy közvetlenül tárja az igazságügyminiszter elé Arad magyar polgárságát ért legújabb választási sérelmet. Ezért a délelőtti folyamán az alábbi táviratot küldte el Hamangiu igazságügyi miniszter bucaresti-i címére:

„Aradváros szavazói részére a választási igazolványokat az 1931-es évi lista alapján adják ki, amely ellenében áll az igazságügyminiszter ur 36.138—1931. számú távirati rendelkezésével, amely szerint ezen igazolványok az 1929—1930. évi lista alapján adandó ki. Ezen eljárás sérelmes a választókra, mert az 1930. évi lista törvényellenesen igazságtalannak ki oly módon, hogy a választók százai törültessenek minden tör-

elégtételt ígér Arad magyarságának

vényes ok nélkül. Kérjük sürgős távirati intézkedését, hogy a 36.138. számú rendelet teljes egészében végrehajtsák.

Dr. Parecz Béla,

volt képviselő,

az aradi Magyar Párt listavezetője.

Értesülésünk szerint az aradi Magyar Párt vezetősége azzal a gondolattal foglalkozik, hogy a választói névjegyzék körül történt forlések miatt

az aradvárosi választás eredményét már előre megpeticionálja.

Ettől az akciótól függetlenül azonban a pártvezetőség utasította a városi tanács magyarpárti tagjait, hogy a város állandó választmányának ülésén energikus hangon tegyék szóvá mindazon visszaéléseket, amelyeket eddig még ismeretlen egyének Arad magyarságának rovására elkövettek. A mai városi állandó választmányi ülésen dr. Velcsov Géza alpolgármester és dr. Széll Lajos tagozati alelnök intéztek interpellációt dr. Lutai Cornel polgármesterhez, magyarázatot kérve arra vonatkozólag, hogy hogyan történhetett meg annyi aradi közismert magyar választópolgár törlése a választói névjegyzékből.

Az agentokat okolják a történetekért

Dr. Lutai Cornel polgármester az állandó választmány ülésén azonnal válaszolt és kifejtette, hogy annak idején a választói névjegyzék szokásos javítása ez év március 31-én nyert befejezést. 1930. évi december 31-től teljes egy negyed év állott rendelkezésére minden aradi polgárnak, hogy utánanézhessen, vajjon helyesen vezették át a közigazgatási nyilvántartásban az új választói névjegyzékben. Amennyiben mulasztások történhetek, úgy azokat csak azok az ugynevezett agentok követhették el, akiket a város direkt e célból fogadott fel, hogy kiegészítsék és revidálják a választói névjegyzéket.

Az állandó választmány magyarpárti tagjai heves vita tárgyává tették a történeteket. Közel huszperces hangos eszmecsere után az aradi Magyar Párt választmányi tagjai nyo-

Öngyilkos lett egy pénzügyminiszteri tisztviselő

Bucuresti egyik nyilvános parkjában felvágta ereit

Bucurestiből jelentik: A ma reggeli órákban a járókelők a „Borlei” nyilvános parkban egy jól öltözött férfihullára akadtak. A járókelők megdöbbenne látták, hogy a holttest nyaka és mindkét keze össze van vágva. Az esetről természetesen azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan egy bizottság szállott ki a helyszínre és a jelekből ítélve az első percekben azt hitték, hogy bűntényről van szó. Később azonban, amikor alaposabban megvizsgálták a terepet, közvetlenül a holttest mellett egy zsebkést is találtak és így kétségtelenül megállapítást nyert, hogy nem gyilkosságról, hanem öngyilkosságról van szó.

Az öngyilkos először kezein felvágta az ütőereket, majd hatalmas erőmegfeszítéssel átvágta nyakát. A nyakán ejtett vágás oly erős volt, hogy átvágta a két főütőeret, amely azonnali halált okozott. A rendőrség a holttest megvizsgálása alkalmával ruhájában egy Constantinescu János névre kiállított személyazonossági igazolványt talált. Meg-

A szorzó X jeles magyar lista 7-es számot kapott, erre üssetek a Votát bélyegzőt június 1-én.

CHERESTESIU román szótár
1000 helyett **495.- Lej**
Kerpelnél.

matékosan fölszólitották a város vezetőségét, hogy haladéktalan vizsgálatot vezessen be annak megállapítására, kiket terhel a felelősség a választói névjegyzék illetéktelen és törvényellenes törlése miatt és ennek megállapítása után ne késlekedjék szigorú retorziókkal élni azok ellen, akik ez alkotmányos közokiratot meghamisították. Dr. Lutai Cornel polgármester válaszában kijelentette, hogy a vizsgálatot haladéktalanul bevezeti. Elsősorban is annak megállapítását fogja sürgetni, hogy az aradi választói névjegyzék revíziójáról szóló hivatalos jegyzőkönyv 1931. év március hó végéig — amint azt a törvény előírja — valóban elkészült-e és kik írták alá ezt az okiratot?

A jegyzőkönyv aláírói tartoznak felelősséggel a választói névjegyzék adatainak helyességéért.

A város állandó választmányára, amennyiben bármilyen adminisztrációs tévedésre rájön, **közokirathamisítás címén vonja felelősségre mindazokat, akik a választói névjegyzék összeállítására és felülvizsgálására hivatalos minőségben jártak el.**

Visszaélések a vidéken

Az aradi Magyar Párt városi képviselői tudomásul vették a polgármester választását és a választmány határozatát, amely az energikus vizsgálat bevezetését helyezte kilátásba. Aradváros magyar polgársága általános érdeklődéssel néz a mielőbbi vizsgálat eredménye elé, mert szembe kíván nézni mindazokkal, akik különböző technikai trükkök segítségével kívánták elsikkasztani a város magyar tömegeinek alkotmányos jogait.

Az aradi Magyar Párt irodájába már számtalan vidéki jelentés is érkezett be a választói névjegyzékekkel üzött vidéki visszaélésekről. A legtipikusabb a színmagyar Kis-pereg község választó polgárságának esete, akik közül nyolcvan olyan választót töröltek minden további indoklás nélkül a választói névjegyzékből, akik a legutóbbi választásokig teljes joggal és minden akadály nélkül gyakorolhatták törvényadta szavazójogukat. Annyi bizonyos, hogy ezek a nyilvánvaló technikai trükkök csak még jobban összekovácsolják a magyarságot, amelynek tömegei ezekből a cselenségekből is tisztán látják, hogy mennyire a maguk erejére kell támaszkodniok, ha jogaiknak érvényt kívánnak szerezni.

állapították meg, hogy 45 éves és a pénzügyminisztérium könyvelési osztályában már évek óta, mint tisztviselő dolgozik. A tisztviselő pénztárcájában több orvosi receptet is találtak, amelyből sikerült megállapítani, hogy az öngyilkos tisztviselő tudóbjában szenvedett és öngyilkosságát valószínűleg ezért követte el. Az öngyilkos lakhelyét eddig még nem sikerült megállapítani. A holttestet az ügyészség rendelkezésre a bonctani intézetbe szállították, ahol a holnap nap folyamán fel fogják boncolni.

Az aradi mozik mai műsora

5, negyed 8 és 9 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: Premier. VISSZA A TERMÉSZETHEZ! Exotikus műköben lejátszódó, groteszk humorral telített vígjáték. Főszereplők: Jeanette MacDonald és Jack Oakie. (Az előadások megkezdésükön az ajtókat bezárják).

SELECT MOZGÓ: Premier. A TÁNCOSNŐ. Dráma az orosz forradalom idejéből. Főszerepekben: Dolores Del Rio, Charles Farrell és Iván Linow. (Kezdéskor az ajtókat bezárják).

H I R E K

Merénylet készült a Simplon ellen

Gyanus kinézésű alakok meglazították a talpfákat

Bucurestből jelentik: A Piatra Olt és Slatina közötti vasútvonalon a pályáról arra lett figyelmes, hogy ismeretlen és gyanus alakok dolgoznak a szürkületben a pályatesten. Közelebb ment, mire azok gyorsan elmenekültek. A pályáról vizsgálni kezdte a pályatestet és ekkor megállapította, hogy az alakok nyolc talpfát meglazítottak, úgy, hogy ha vonat ment volna keresztül rajta, bekövetkezett volna a tragédia. Sikertelenül a Simplont értesíteni a veszedelemről, amely a nyílt pályán állt meg a merényletterv hallatára.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Egyelőre még meleg, később erős zivatarokra hajló idő várható.

— **Apponyi gróf nem jelent meg a születésnapjára rendezett ünnepségeken.** Budapestről jelentik: Apponyi Albert gróf 85-ik születésnapja alkalmából rendezett ünnepségeken nem jelent meg, hanem feleségével együtt külföldi autókirándulásra indult. Az újságírók Győrben a „Fehér hajó” című szálloda előtt találkoztak Apponyi Albert gróffal, aki kijelentette, hogy születésnapja magánügy és nem tartja szükségesnek, hogy az ünnepélyen megjelenjen.

— **Mussolini hátája.** Berlinből jelentik: Mussolini néhány héttel ezelőtt a berlini olasz nagykövetséggel kívánt hosszabb telefonbeszélgetést folytatni Rómából. Azonban a telefonvonal nagyon rossznak bizonyult, mire Mussolini kérésére a berlini telefonoskisasszony közbelépett, akinek közvetítésével sikerült a beszélgetést lebonyolítani. A beszélgetés befejeztével Mussolini megkérdezte a telefonos kisasszony nevét és köszönetet mondott neki szolgálatkészségéért. Most arról értesítette az olasz konzulátus az illetékes berlini hatóságot, hogy a szolgálatkész telefonos kisasszony meghívást kapott Mussolinától, miszerint nyári szabadságát az olasz állam költségén Olaszország bármely fürdőhelyén töltheti.

— **Francia repülők német területen.** Trierből jelentik: Ma délután a trieri repülőtéren kényszerleszállást végzett a 31-ik francia repülőzred egyik gépe, amelyben két altiszt állt. A francia altiszteket nyomban őrizetbe vették, akik azzal védekeztek, hogy Bidenhofnál elfüvedtek és így kerültek német területre. A repülőgépet a német hatóságok lefoglalták.

— **Horthy Miklós kitüntetése.** Budapestről jelentik: A finn köztársaság elnöke Horthy Miklós magyar kormányzót a Fehér Rózsa-rend nagykeresztjével tüntette ki, amelyhez Svinhufvud köztársasági elnök kísérő levelet írt, mely a következőképpen szól: „Legyen meggyőződve föméltóságod, hogy a finn nemzet a legőszintebben kívánja a magyar nemzet fejének boldogságát és Magyarország fejlődését”.

— **Rendőrkomisszári vizsgák.** A központi rendőrséghez belügyminisztériumi leirat érkezett, mely szerint a rendőrkomisszári vizsgák június hó 15-én kezdődnek Bucurestiben. A kérvényeket is oda kell beadni (Bucuresti, Strada Varsovică 25.) legkésőbb június 15-ig. Komisszári vizsgákra csak jogvégzett, szubkomisszári vizsgákra csak középiskolát végzett egyének jelentkezhetnek.

— **Reu nagyváradi rendőrkezesztort felüggesztették állásából.** Nagyváradról jelentik: Nagyváradon nagy feltűnést keltett, hogy Reu rendőrkezesztort egy, a déli órákban érkezett távirati rendelet felüggesztette állásából. A rendőrkezesztort felüggesztése annál inkább meglepő, mert ahhoz egyetlen indokoló megjegyzést nem fűzött a távirat. A rendőrkezesztort helyébe ideiglenes jelleggel Fodor Lőrinc rendőrizgazgatót nevezték ki, aki már át is vette hivatalát.

— **Autókatasztrófa.** Madridból jelentik: A német autókörklub tízezer kilométeres versenyén Horber versenyző utközben elaludt, nekiment egy fának, a gép felborult és utasa a helyszínen szörnyethalt, kísérője pedig könnyen megsebesült.

A francia szociálisták a háboru ellen

„A felszerelés háborut, a leszerelés békét jelent” — A párt képviselői sem gyarmati, sem katonai hiteket nem szavaznak meg

Párisból jelentik: A szocialista párt országos nagygyűlésének záróülése hajnali három óráig tartott. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben kötelezte a párt képviselőit, hogy sem gyarmati, sem katonai hiteket ne szavazzanak meg. Hasonló ügyekben ne vállaljanak előadói tisztet. Elhatározta továbbá, hogy sem békében, sem háboruban semmiféle közösséget nem vállalnak a kapitalista tendenciákkal. **Hemandel** ellenjavaslatot terjesztett elő és kijelentette, hogy a szocialdemokrata párt számos tagja szívesen vesz

részt a hon megvédésében, az ellenjavaslatot azonban nagy szótöbbséggel elvetették.

Leon Blum, a francia szociáldemokrata párt vezére nyilatkozatot adott a sajtónak, amelyben kiemeli a párt által vallott elvi pontokat. Meggyőződése szerint, a szociáldemokrata párt minden egyes tagjának a háboru ellen kell küzdeni. A felszerelés háborut, a leszerelés pedig békét jelent. A szociáldemokrata munkásságnak erős nyomást kell gyakorolnia az egyes kormányokra, nehogy a leszerelési értekezlet kudarccal végződjön.

Szublimáttal megmérgezte magát egy orvos felesége

Megrendítő tragédia Bucurestiben — Férje jelenlétében követte el tettét az ismert fővárosi orvos fiatal felesége

Bucurestiből jelentik: Megdöbbentő haláleset történt ma este Bucurestiben. Dr. Ettinger ismert bucuresti-i orvos fiatal felesége az egyik előkelő fővárosi szanatóriumban ma este borzalmams kínok között kiszenvedett. A halálesetnek érdekes, de egyben tragikus előzményei vannak. Az orvos felesége május 10-én elment férje rendelőjébe, ahol egy izgatott hangulatban lefolyt vita után a fiatalasszony észrevétlenül két darab szublimát-pasztillát vett ki férje gyógyszereszekrénykéjéből és azt lenyelte. Pár perc múlva, amikor már a bevett pasztillák hatása jelentkezni kezdett, bejelentette férjének, hogy pár perccel ezelőtt szublimát-pasztillákkal öngyilkosságot követett el.

A megrémült férj azonnal intézkedett és öngyilkos feleségét bevitte a dr. Danielopol-féle szanatóriumba, ahol haladéktalanul gyomormosást alkalmaztak, azonban a fiatalasszony állapota napról-napra rosszabbodott és ma este leírhatatlan kínok között kiszenvedett. Az esetet csak ma délután jelentették a hatóságoknak, amikor már látták, hogy az orvos felesége menthetetlen. Az öngyilkosság és a haláleset, mely csak ma este tudódott ki, nagy megdöbbenést keltett az egész fővárosban, annál is inkább, mert a fiatal uriaszszonyról úgy tudták ismerősei, hogy nem tartózkodik Bucurestiben. Az öngyilkos családja a május 10-én történt esetet a legnagyobb titokban tartotta és az ismerősöknek azt mondták, hogy a fiatalasszony külföldi rokonaihoz utazott.

— **Eltemették dr. Lányi László ügyvédet.** Nagy részvét mellett temették el ma délután hat órakor dr. Lányi László ügyvédet. A temetésen majdnem kivétel nélkül megjelentek az elhunyt barátai és tisztelői, hogy utolsó utjára kísérjék a minden tekintetben kiváló jogászt és jóbarátot. Az elhangzott gyászének után megindult a nehéz gyászkocsi, a sírnál dr. Kell ügyvéd bucsuztatta ügyvédtársát a Kamara nevében. Majd lapátolni kezdték a földet és dr. Lányi Lászlót átadták az enyészetnek.

— **Aradi uriaszszony halála.** Súlyos és fájdalmas csapás érte Hacker Mórt, az aradi unitárius egyház elnökét. Felesége, született Gubcsó Etelka ma hajnalban 58 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Az orvosok mindent elkövettek, hogy az uriaszszony életét megmentse, azonban fáradozásuk hiábavalónak bizonyult és ma hajnalban bekövetkezett a halál. A mélyen siető férj és családja iránt városzerte osztatlan részvét nyilvánul meg. Hacker Mórné temetése pénteken délután 5 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

— **Halálozás.** Joa novits Sándor nyug. Acsev. főfelügyelő, csütörtök reggel 2 órakor, rövid szenvedés után elhalálozott. Temetése pénteken délután 6 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

— **JÉGELŐFIZETÉSEKET felvesz Reusz Sándor-cég jéggyára, Bul. Reg. Ferdinand 33. Telefon 141.**

— **Védőbeszédék a kommunista pörben.** Bucurestiből jelentik: A kommunista per mai tárgyalásán folytatódott a védőbeszédék. Előbb Focsanescu ügyvéd beszélt, aki Solomon mérnököt védelmezte, majd Vladescu ügyvéd mondta el védőbeszédét és részint az enyhítő körülményeket hangsúlyozták, részint védenccik felmentését kérték.

— **Meghalt Záborszky Adolf.** Az Astra-vagyongyár Aradon általánosan ismert nyugdíjas művezetője, Záborszky Adolf hosszas szenvedés után 60 éves korában tegnap meghalt. Temetése ma ment végbe a felsőtemető halottasházából. Az elhunytban Záborszky Mária városi tisztviselőné édesapját gyászolja.

— **Kedvezményes elővételi jegyek a III. Ker. AMTE-mérkőzésre.** A hölgyek is nagyarányu kedvezményt élveznek. Két elővételi pénztárt is állítottak fel. Az AMTE vezetőségétől értesültünk, hogy a tolongás elkerülése miatt két elővételi pénztárt is állítottak fel és pedig: Czégka szövetületében és a Bleyer-trafikban. Az elővételben váltott jegyek olcsóbbak a rendesnél. A hölgyek is nagyarányu kedvezményt élveznek, direkt hölgyjegyet kapnak. A tagjegyeket pedig csak elővételben árulják. Ezzel az óvatos intézkedéssel elejét vette a tolongásnak az AMTE vezetősége.

— **J. Betegh Béby, R. Hegedüs Béby.** A Bonyi Klári vendégfelleptével a Viktoria díszelőadása június 7-én, vasárnap este a nyári szinkörben.

— **Dr. F. Morel, I. dszt. Örmagy** és francia haditengerészeti, valamint gyarmat-kórházi orvos nyilatkozott az Urodonal hatásmódjáról, amely szerint ennek semmi közössége nincs a salizilattal, colchicinnel és colchidinnel. Kísérő jelenségek, illetőleg mérgezési tünetek, melyek e szerekkel gyakran előfordulnak, az Urodonal-nál kizártak. Az Urodonal egyszerűen tisztítólag hat és teljesen ártalmatlan.

Szines és fehér tiszta len

ruhavászon

RUTKAY & BOTYE cégnél

fehértömű kalengye vállalat
Arad, megyeházzal szemben.

— **Steiner József aradi építész sikere Temesváron.** Temesvárról jelentik: A vízvezetéki igazgatóság vastalanító készülékre hirdetett pályázatot és a beérkezett nyolc pályázat közül a bizottság Steiner József ismert aradi vállalkozónak juttatta a munkálatot. Az állandó választmány a bizottság döntését megváltoztatta, azzal az indokollással, hogy Steiner ajánlata nem felel meg a napi áraknak, megvonta tőle a megbízatást és újabb pályázat kiírását rendelte el. A vállalkozó felebbezése következtében a revíziós bizottság is foglalkozott a kérdéssel és tegnap hozta meg határozatát, mely szerint az állandó tanács végzését megsemmisíti, miután nem találta helytállóknak azt az indokollást, hogy Steiner József ajánlata nem felel meg a napi áraknak, hisz a város a munkálatokra 15 millió lejt irányzott elő, Steiner pedig mindössze 7,5 millió lejtért vállalta a vasmentesítő készülék felállítását.

Piccard professzornak sikerült a légi útja

Tizenhatezer méter magasra szállt fel — Ma délután három órákor egy gleccseren megtalálták a professzort és kísérőjét. Mindketten teljesen egészségesen értek földet

Tegnap még az újságolvasók nagyrésze szánalmas mosollyal kísérte a levegővel viaskodó Pickard egyetemi tanárt, akit legjobb esetben fantasztának bélyegeztek. De bizonyára akadtak olyanok is, akik egy megbomlott agyu ember kiélésének minősítették a léggömb egész célját. Pickard, a brüsszeli egyetem kísérleti fizika tanára, nyolc hónappal ezelőtt kísérte meg először, hogy próbára tegye meggyőződését. Ekkor nem sikerült. Az akarat erejének főjelleme, hogy a sikertelenség még elszántabbá teszi a kísérletezőt. Ez történt Pickard professzorral, amikor szerdán hajnalban felült léggömbjére és elindult a már földöntulnak számítható sztratoszféra rétegbe, amely olyan magasan fekszik, hogy ezt még élő ember el nem érte.

Pickard tanár célja nem rekordrepülés volt, nem is lesz a repülés primadonnája, mint Lindbergh és a többi szerencsekövacs. Célja tudományos volt, teljesítménye az ezernyi akadályokon átvégződő emberi haladás diadalát jelenti.

Tizenhatezer méter magasságban lebegett Pickard tanár léggömbje.

A magassági rekorderek mindössze 12.945 méterig tudtak eljutni és erre olyan üdviválgás keletkezett a sajtóban, hogy a rekordereknek merész vállalkozása csakhamar kitűnő üzletnek bizonyult. Pickard tanár csak azért szállt föl, hogy megállapítsa, vajon a sztratoszférában is kifejlődnek-e a rádium-gamma sugarai, mert ez megmagyarázná a kozmikus sugárzás eredetét.

Pickard tanár a svájci Waadt kantonból származik. Ikertestvére az Amerikában ismert Pickard kémikusnak és négy gyermek atyja. Tekintélyes tudós volt már az apja is, ő maga egyetemi tanár volt Zürichben és Einstein mellett dolgozott, az készítette annakidején a jelentést a doktori értekezéséről is.

A múlt év szeptemberében érkezett Pickard tanár Augsburgba és 14-én tette meg kísérletét, amely — mint mondtuk — nem sikerült. Teherautón hozta magával készülékeit, a gépkocsin ponyvával gondosan letakarva a golyóformájú alumínium-gondola volt. Belül a golyó közepén szoros állóhely van, két utas: Pickard tanár és Kipfer tanársegéd számára. Kettős üvegtáblával és légmentes kaucsuk elzárással biztosított két ablak van a gömbön, azonkívül két kerek nyílás, amely befelé nyíló csavarszerkezettel és gummigyűrűvel zárható el légmentesen. A golyó egyik oldalán feketére van festve, a másik oldala fedetlen, fényes alumínium.

Ellentmondó hírek Piccard léggömbjéről

A léggömből még a késő esti órákban is érkeztek jelentések, de azok olyan ellentmondóak voltak, hogy teljesen valószínűtlenné hangzottak és éppen ezek az ellentmondó hírek miatt már mindenki elveszített hitte a rakétát és annak két bátor utasát. A Wolff távirati iroda kutató-expedíciót indított a léghajó felszállásának helyére. A távirati iroda munkatársai autón járták be egész Innsbruck környékét, de reggel öt órákor teljesen eredménytelenül visszatértek. A léggömböt sehol sem látták és semmi nyoma nem volt annak.

SPORT KÖZLÖNY

A törvívásban Ausztria vereséget szenvedett az olaszoktól

Budapestről jelentik: A törvívóbajnokságot folytatott küzdelemben a következő eredmények alakultak ki: Ausztria—Anglia 12:4, Olaszország—Magyarország 13:3. A magyarok nem is fonszírozták, hogy a törvívásban eredményt érjenek el Olaszországgal szemben. A verseny végeredményeként elsőnek Olaszország, másodiknak Magyarország, azután Ausztria és Anglia érkeztek be,

hogy Pickardéknak mi lett a sorsa. Jelentések jöttek, hogy az utasok a stubai völgyben léghajóba kerültek és elpusztultak. Bozenből, majd Meránból jelentették, hogy a léggömb elrepült felettük, de mind a két hír valótlannak bizonyult. A tömegszuggeszicó mindenütt látni vélte az eltűnt tudósok léggömbjét és a német légügyi hivatal a különböző közlések miatt teljesen elvesztette a valószínűség fonálát, hogy hova kerülhetett Pickard és Kipfer professzor.

Doldi pilótakapitány, aki ma reggel négy órákor startolt Pickard tanár léggömbjének felkutatására, fél kilenc órákor Pisából felhívta a légi kikötő parancsnokságát és közölte, hogy a léggömböt sehol sem találja, de véleménye szerint a léghajó 7—9 ezer méter magasságban lebeghet a Brenner-hágó fölött. Doldi még közölte, hogy Pisából ismét startol és folytatja kutatását.

Az Etsch völgyének legnagyobb községéből, Vorldenből azt a hírt közölték, hogy Pickard tanár ballonját tegnap este 21 órákor ötezer méter magasságban látták. A léghajó 9 óra 15 perckor Vent fölött szállt el, majd átrepült az osztrák-olasz határon.

Megherült a két bátor tudós

A két bátor tudós sorsa iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy ma telefonon és személyesen számosan érdeklődtek az Aradi Közlöny olvasói közül a repülők sorsa iránt, míg végre délután 5 órákor Innsbruckból az alábbi jelentést kaptuk:

Piccard professzor és a kíséretében lévő Kipfer tanársegéd ma délután 3 óra 20 perckor összeköttetésbe került egy expedícióval, amely a kiváló tudóst és társát egy gleccseren megtalálta. Münchenből érkezett első jelentések szerint Piccard professzor és asszisztense eszméletlen állapotban voltak a Gurgler-Firneren von Schnallsach völgyében lévő gleccseren. Utóbb azonban megca-

fozták ezt a hírt s a jelentések arról számolnak be, hogy Piccard professzor és Kipfer tanársegéd teljesen kifogástalan állapotban értek földet. A tudós kijelentette, hogy 16.000 méter magasságig emelkedtek fel a léggömbbel. Piccard professzor nyilatkozott a hírlapíróknak és elmondta, hogy szerdán este tíz órákor szálltak le a gleccserre. Azért nem adtak életlelt magukról, mivel a levegő felhordóerejénél fogva éjszaka úgy sem tudtak volna kiszállni a léggömbből. A legnagyobb határozottsággal állították, hogy utiuk teljesen akadálymentes volt és annyira eredményes, hogy teljesen elérték amit akartak.

Egy éjszaka a gleccseren

Piccard professzor és asszisztense, Kipfer tanár d. u. 5 órákor Oberburgerbe érkeztek. A keresésükre indult vadászotlag a léggömböt Neukarlsruhebe vonszolja, hogy ott biztonságba helyezték. A léggömb bevonszolásánál a schöldeni csendőrség is segédkezni fog.

Piccard léggömbjének megtalálásáról még az alábbi részleteket jelentik: Falkner és Gestra in néptanítók Grüner földbirtokossal 6 órákor indultak el Oberburgerből, hogy a léggömböt felkutassák. Fél-tizenegykor elsőnek érkeztek arra a gleccserre, amelyre a léggömb leszállott. Piccard és Kipfer azonban már nem voltak a léggömb kosarában, hanem éppen egy sziklára akartak felmászni, hogy jelekkel magukra vonják a figyelmet. A három kutató ugyancsak jelekkel figyelmeztette a bátor léghajósokat, hogy a szikla megmászása életveszedelemmel jár, mire visszafordultak. Teával feljűditették Piccardot és asszisztensét, mert a szomjúság nagyon kínzta őket, majd élelmiszert is adtak nekik. A kérdésekre kijelentette Piccard, hogy az éjszakát a léggömbben töltötték a legnagyobb nyugalomban.

Jogaink érvényesülése ettől függ: Hányan szavazunk június 1-én e jelre: X

LEGUJABB

Nagy tüntetés Briand ellen a francia kamarában „Elég volt a képmutatásból és a gyávaságból!” — kiáltották az ellenzéki pártok a kamara mai ülésén

A francia kamarában az ellenzéki pártok hatalmas tünterést rendeztek Briand ellen.

A nagy zajban ilyen kiabálások voltak hallhatók:

— Elég volt már a képmutatásból és a gyávaságból, adja át Briand nála érdemesebbnek a helyét.

Laval miniszterelnök védelmébe vette

Briandot és tiltakozott azon vád ellen, mintha a külügyminiszter nem védte volna meg kelően hazája érdekeit. A miniszterelnök szerint Briand minden időben és minden körülmények között őrhelyén állott. Aki ezt kétségbe vonja, — mondta Laval — az nem Briandnak, hanem Franciaországnak akar ártani.

A kamara tagjai nagy izgalommal hagyták el a képviselőházat.

A Banca Cetatea bukásának botrányai

Egy kommuniké, amely kínos feltűnést keltett nemzeti-parasztpárti körökben

Brassóból jelentik: Az erdélyi pénzügyi piacnak nagyszabású szenzációja van. A Banca Cetatea beszüntette fizetéseit és megbízható információk szerint, a passzívák meghaladják a 100 millió lejt, amelyből 50 millió lej a Banca Nationala fedezetlen visszleszámitási hitele. Az aktívák között viszont nem mutatható fel más, mint egy 10 millió lejt reprezentáló köbánya. A hitelezők nyolcvan százalékban betétesek, akik már össze is hívtak egy hitelezői értekezletet, hogy azon a további teendőket megbeszéljék. A bank bukása különösen azért nagy esemény, mert az alapítói között a volt kormányának szinte valamennyi tagja helyet foglalt.

Josif vezérigazgató ma kommunikét tett köz-

zé, amelyben kimutatta, hogy a nemzeti-parasztpárti politikusok egymásután vettek fel fedezetlen és vissza nem fizetett kölcsönöket a banktól. A politikusok között Maniu, Vaida, Pop Csicsó, Dobrescu, Popovici, Dan Sever, Coltor stb. szerepelnek.

A kommuniké a nemzeti-parasztpárt ma nyilatkozattal válaszolt, amelyben a párt megállapítja, hogy az intern ügyek különös szellőztetése nem egyéb közönséges választási kampánynál, a mellyel befeketíteni igyekeznek a pártot a közvélemény előtt. Általánosan tudott dolog, hogy a bank nemzeti-parasztpárti alapítói egy incidensből kifolyólag két esztendővel ezelőtt kiváltak a pénzügyi intézetből és az azután liberális érdekszférába kerültek, így is jutott a bukásához.

Méreggel akarta elpusztítani családját egy aradmegyei aggastyán

A 82 éves Tolcs György így akarta megváltoztatni végrendeletét —

Mérges nadragulya a levesben

Nem mindennapos bünesét tartja izgalomban az aradmegyei Cristesti község lakosságát. Tolcs György 82 esztendő, vagyos cristesti-i gazdálkodó néhány hónappal ezelőtt nevelt leánya nevére íratta vagyonát, ugylátszik, hogy utóbb megbánta nemességét és mindenáron szabadulni akart annak konzekvenciái elől. Pünkösöd vasárnapján Tolcs György nevelt leánya az ebédet készítette, miközben az aggastyán kiment a mezőre, nadragulyát szedett és egy óvatlan pillanatban a tüzhelyen lévő levesbe tette, azzal az előtöltött szándékkal, hogy nevelt leányát, annak férjét és gyermekeit ezzel a méreggel elpusztítja és ezáltal a vagyon továbbra is az övé marad.

A fiatal menyecske nem vette észre az

Színház — Irodalom — Művészet

* Magyar est a színházban. Feledhetetlen lesz a június 3-i kultúrest, melyet a téli színházban rendez a „Lyra” magyar vegyes dalárda és szimfonikus zenekar. A szebbnél-szebb magyar népdalok és klasszikus zeneszámok mellé méltán fog sorakozni Petőfi: a „Hortobágyon” című óriási hatású melódra, Arany János megelevenített „Csajdi kör” örökszép költeménye, Barabás Miklós: „Menyasszony megérkezése” klasszikus képe után beállított előkép, stb. Feltűnést keltő lesz majd: Ady, Eminescu, O. Iosif, Remenyik és Kiss József költeményei, melyeket kiváló szavalók interpretálnak. Ritkaságánál fogva is nagy sikere lesz a korhű jelmezű „Magyar palotás” klasszikus táncnak és nagyon jól fog mutatni a közönség Szép Ernő: „Félkeztyű” című páros jelenetében. A magyaros levegőjű estre rendkívül olcsó jegyek már kaphatók a dalára helyiségében: Str. Romanului (voit' Zrinyi-ucca 8.) szám alatt.

* Tóth Erzsébet, Kende Mária, Kalmár Pál és Polgár Tibor, a budapesti Studio ünnepelt sztárjai május 30-án és 31-én, szombaton és vasárnap este lépnek fel Aradon a Nyári színházban. A kimagasló esemény iránt óriási az érdeklődés. A jegyeket már árusítja a színház elővételi pénztára 20—80 lejes árban.

* Kornély Mária jutalomestjéről alig jelent meg az első közlemény, máris általános érdeklődés nyilvánult meg iránta. Az elmúlt egy esztendő alatt ugyanis a szép, szőke primadonna teljesen beériközött a közönség szeretetébe és Arad előkelő társaságainak lett közönségetben álló tagja. Fővárosi stílust, művészetet hozott az aradi színpadra és el lehet mondani, hogy ő érte ismét kiújult az a régi divat, amikor egy-egy színész tudott vonzóerő lenni a közönségre. Jutalomestjét a jövő hét szombatjára tűzte ki és ez alkalomra a Nőlen férj című pompás Márkus—Várady operettját választotta, amelyben tehetségének csillogtatására különösen módja van. A többi szerepek alakítását is a társulat legjobbjai játsszák, úgy, hogy ez a jutalomest meleg, ünnepélyes színházi eseménye is lesz az aradi közönségnek.

* Dancs Ica és Keleti Árpád együttes jutalomjátéka. A társulat rokonszenves, fiatal szubrettje és bonvivánja a jövő hét vasárnapján tartják meg közös jutalomjátékukat. Külön eseménye az előadásnak, hogy Dancs Ica és Keleti Árpád vendégszereplésre kérték fel R. Hegedűs Bényt, az ismeri művész-uriaszonyt, aki készséggel eleget tett a meghívásnak és budapesti és bécsi rádióműsorának legjavát fogja tolmácsolni az aradi közönségnek. Dancs Ica Aradról indul el a siker országútján, az aradi közönség előtt bontakozott ki tehetsége, Keleti Árpád pedig csak egy éve ismerőse az aradi publikumnak, de ez is elegendő volt arra, hogy megismerjék a kitünő színész képességeit. Együttes jutalomjátékuk a Viktorja operett-szágerben fog megtörténni, amelyben Keletinek nagyszerű alakítása van. Dancs Ica pedig új szerepet alakít benne, az ennyivalóan édes szobacica figuráját, amelyet a fiatal színész temperamentuma nagyszerűen fed.

aggastyán mesterkedését, hanem rendes szokás szerint délben az asztalra tálalta a huslevest, amit az öreg Tolcs György nagyon szeretett. Parasztszokás szerint, a ház népe addig nem eszik, míg a család legidősebb tagja hozzá nem fog az étkezéshez. Amikor tehát kiállták a levest, feltűnt, hogy Tolcs György semmiképpen sem akar enni a huslevesből, amit pedig olyan nagyon szeretett. Utóbb azután észvette a menyecske, hogy a leves alján mérge van, ezért nyomban a csendőrséghez fordult, annak megállapítására, hogy ki követte el a gyilkossági kísérletet. Tolcs György került természetesen elsősorban gyanúba, aki először tagadta tettét, de később bevallotta, hogy a mérges nadragulyát azzal a szándékkal szórta a levesbe, hogy megszabaduljon családjaitól.

A csendőrség letartóztatta a 82 éves aggastyánt és ma délelőtt beszállították az ügyészségre, ahol a főügyész indítványára a vizsgálóbíró letartóztatta. Tolcs a vizsgálóbírói határozatot meglehetősen a törvényszékhez és a déli órákban a törvényszék már le is tárgyalta ügyét. Az aggastyán a törvényszék előtt azzal védekezett, hogy ő rosszul lát, tudomása szerint dohányleveleket szedett és azért szórta azt a huslevesbe, mert nagyon kedvelte a bagózt. A törvényszék Tolcs György magas korára való tekintettel nem adott helyt a vizsgálóbírói határozatnak, hanem elrendelte az aggastyán szabadlábra való helyezését, azonban az ügyészség meglehetősen a törvényszék határozatát és így Tolcs továbbra is az aradi fogházban maradt. Érdekes, hogy a keresztiesi lakosok tudomása szerint, az öreg Tolcs Györgyöt állítólag érzelmi szálak fűzték egy fiatalabb menyecskehez és az aggastyán azért gondolta meg bökésűségét, mert erre a nőre akarta hagyni egész vagyonát.

Egy aradi urileány különös balesetének

Nyári Anikó balesete a következményei a bíróság előtt
korcsolya-pályán — Tíz és félezer lej orvosi kezelési költség — Mit mondanak az orvos és korcsolya-szakértők? Érdekes tárgyalás a törvényszéken

Az elmúlt téli sportszezonnak egyik epizódusa zajlott le ma délelőtt az aradi törvényszék polgári tanácsa előtt. Az ügy előzménye az AKE korcsolyapályán játszódtott le, ahol az aradi fiatalok boldogan élvezték a tél örömeit. A korcsolyapályán, mint köztudomású, az igazgatóság óvatossági szempontból, elkerített részt tartott fenn a műkorcsolyások számára. Hammer Zsigmond aradi műszaki kereskedő fia, Hammer Sándor, nagy szenvedélyvel űzi a téli sportokat, ezért ő is kint volt a jégpályán, de nem várta be, míg az elkerített helyre ér, hanem nyomban ugynevezett „Kadetgrásokat” csinált.

A köznapi korcsolyázók számára fenntartott helyen hódolt a téli sportnak Nyári Anikó, a Banater Bankverein tisztviselőjének leánya. Mit sem sejtve haladt a tükörsima jégfelületen, amikor az előtte figurázó Hammer Sándor elütötte. Nyári Anikó elvesztette egyensúlyát, talán egy kicsit haragudott is, de a műkorcsolyázó bocsánatkérésével elintéződöttnek látszott az ügy. A fiatal leány ezután hazament, szüleinek talán meg sem említette a korcsolyázási kalandot, azonban a legnagyobb meglepetésére, másnap reggel arra ébredt, hogy lábára nem tud cipőt húzni, mert annyira fáj a bokája. Nyári Anikót beszállították a Posgay-szanaszatóriumba, ahol megállapították, hogy csonthártyagyulladás van és ez bizony hosszabb kezelést igénybe, eltekintve attól, hogy igen fájdalmas volt.

Az urileány körülbelül tíz napot időzött a szanaszatóriumban és amikor felgyógyult, édesapja levelet írt Hammer Sándornak, amelyben felszólította, hogy miután leánya balesetének ő volt a közvetlen okozója, térítse meg a szanaszatóriumi költségeket, vagyis fizessen tíz és

Az aradi választói igazolványok kiosztása

Hol kapták meg Arad választói az igazolványokat?

Istrateşcu Vazul, az aradi járásbíró-ság vezetőbírója, a választási igazolványok kiosztására megállapította a kiosztás helyét és idejét. Ezek szerint május 25-től 30-ig bezárolag naponként reggel nyolctól egyig és délután háromtól hétig osztják ki a választási igazolványokat. Az A. és B. kezdőbetűs szavazatlapok a Iosif Vulcan (Kazinczy)-uccai fiúiskolában, a C. Cz. Cs. D. és E. kezdőbetűs szavazólapok a Piaţa Mihai Viteazul (Ferenc-téri) leányfőiskolai iskolában, a Dobó-uccai bejáratnál, az F. G. Gy. és H. kezdőbetűs szavazólapok a Kulturpalotában, a Maros feőli bejáratnál, az I. K. és L. kezdőbetűs szavazólapok a Strada Dorobantiilor (Urbán Iván-uccai) Casa Nationala épületében, az M. N. és Ny. kezdőbetűs szavazólapok a város háza 64. szobájában, az O. Ö. P. Q. és R. kezdőbetűs szavazólapok a törvényszék épületében, földszint balra, a T. Ty. U. Ü. V. W. Z. és Zs. kezdőbetűs szavazólapok pedig a törvényszéki épületben, földszinten jobbra kerülnek kiosztásra.

Átvételkor a választóknak személyazonosságukat arcképes igazolvánnyal, bejelentőlap-pal, vagy más iratokkal igazolniuk kell. Ezek hiányában tanukkal is igazolhatják személyazonosságukat a kiosztással megbízott bírónak.

Figyelmeztetjük a magyar választópolgárokat, hogy a fennjelzett napokon szavazólapjaikat váltsák ki, nehogy ennek elmulasztása miatt a magyar listákat károsodás érte.

Magyarok, szavazzatok június 1-én a X jeles 7-ik számú listára!

félezer lejt. Miután Hammer Sándor nem vállalta a kötelezettséget, perre került a sor. Az aradi törvényszék ma tárgyalta az érdekes polgári keresetet. A tárgyalás során Hammer Sándor jogi képviselője, Kelle Gyula dr., azzal védekezett, hogy a jégpályán nem volt meghatározva, hol szabad tulajdonképpen figurákat csinálni, ezért a balesetet véletlenség okozta, de különben is Nyári Anikó a baleset után táncolt, így feltétlenül bizonyosra vehető, hogy a csonthártyagyulladás a megerőltetés miatt kapta.

A bíróság ezután több tanút hallgatott ki, köztük az AKE-pálya elnökét: Székely Károlyt, aki úgy vallott, hogy az egyesület szabályai szerint, a műkorcsolyázóknak külön elkerített rész volt fenntartva és, hogy a közösen részben tilos volt a korcsolyázóknak figurákat csinálni. Ugyancsak kihallgatnia a bíróság Posgay István dr. igazgató-főorvost, aki elmondotta, hogy a csonthártyagyulladás útés következtében állott be. Ezzel szemben az ellenszakértőként meghívott Engelberg dr. arra az álláspontra helyezkedett, hogy miután Nyári Anikó a baleset után közvetlenül fájdalmakat nem érzett, nem lehet pontosan megállapítani, hogy mi okozta a bajt. A felperes jogi képviselőjének kívánságára a bíróság elnapolta a főtárgyalást és úgy döntött, hogy bírósági szakértőre bizza annak megállapítását, hogy Nyári Anikó csonthártyagyulladását a jégpályai baleset okozta-e. Az aradi törvényszék dr. Roth Marcell egyetemi magántanárt idézte be szakértő-tanúnak a legközelebbi tárgyalásra és a vitás ügyben a professzor szakértő vallomása fogja eldönteni, hogy Hammer Sándornak meg kell-e térítenie a tíz és félezer lejt kivevő kezelési költségét.

Az aradmegyei választókerületek beosztása

Hol kell szavazni Aradmegye lakosságának?

Az aradi törvényszék elnöki osztálya most készült el a törvényszék körzetébe tartozó községek választó-kerületekbe való beosztásával. A küszöbön álló képviselő-választásokon az egyes aradmegyei községek 33 kerületben adják le voksukat. Az ujaradi elemi iskolában fognak szavazni: Ujarad, Kisszentmiklós, Némettség, Zádorlak és Zsigmondháza szavazói. A schöndorfi elemi iskolában Engelsbrunn, Schöndorf, Traunau, Guttenbrunn, Wiesenheid és Cruceni község lakosai. A curtici elemi iskolában: Curtici, Andrei-Saguna, Sfantul-Paul, Kisiratos, Sofronya és Dorobanti község lakossága. A glógováci elemi iskolában: Glogovác, Liváda, Szentlány, Maroscicsér és Mondorlak község lakossága. A nagylaki község házában: Nagylak, Nagypereg lakossága. A szemlaki község házában: Szemlak, Sajtény. A pécskai I. elemi iskolában: Pécska, Hódosbodrog és Varjas községek szavazói. A rovinei község házában: Rovine, Szederhát, Kispereg és Turnu községek lakossága. A szentannai állami elemi iskolában: Szentanna, Olari, Caporal-Alexa, Komlós, Ujzimánd és Zimándköz lakossága. A felsősimándi község házában: Felső simánd és Alsó-zimánd lakossága. A mácsai iskolaépületben: Mácsa és Szentmárton lakossága. A zarándi elemi iskolában: Zaránd, Kisszintye, Cintei és Seremus lakossága. A borosjenői község házában: Borosjenő, Sricula, Mocra és Feketegyarmat községek szavazói. A csermői kaszinóban: Csermő, Apatelek, Berechuiu, Gurba és Somosches községek lakossága. A bokszegei község házában: Bokszeg, Borsa, Regele-Carol, Mane-rau, Voivodeni, Aldesti és Iercosani lakossága. A tauti község házában: Tauti, Nádas, Minisel, Felsőméses, Dud, Luguzau, és Camna községek. A tarnovai község házában: Tarnova, Ghier, Aranyág, Draut, Satul-mic, Silindia és Agris községek.

A buteni járásbíróház épületében: Buteni, Mezőkövesd, Hódos, Chisindia, Paiuseni, Vasoaia, Joia-Mare, Almás, Revetis, Cociuba és Dieci községek. A borossebesi község házában: Borossebes, Prunisor, Menyháza, Ranusa, Dézna, Láz, Rosia, Körösszlatina, Neagra, Buhaut, Miniad, Nadalbesti, Susani, Ignesti, Donceni, Salajeni, Prajesti, Berindia és Paulian községek. A gurahonci község házában: Valea-Mare, Dulcele, Baltelele, Hontisor, Gurahont, Cil, Radești, Mustesti, Bontesti, Pescari, Penis, Iosas, Satul-Rau, Iacobini, Madrijesti, Buceava, Secas, Croana, Iosasel és Zimbru községek. A halmagyi község házában: Halmagy, Ochiurl, Ochi-sor, Tarmure, Ionesti, Tisza, Leasa, Tohesti, Poienari, Lestioara, Halmagel, Sarbi, Tarnovita, Lunchsoara, Banesti, Cristesti, Brusturi és Poiana. A varfurilei község házában: Varfurile, Telagiu, Plescuta, Magulicea, Vidra, Lazuri, Grosi, Gura-Vaii, Rastoci, Dumbrava, Budesti, Bodești, Mermesti, Aciuta és Avram-lancu községek. A kisjenői község házában: Kisjenő, Ágya, Nadab, Nagyszintye és Padureni községek. A vanatorii község házában: Vanatori, Zerind, Misca, Lutreni és Feketegyarmat. A granicerii község házában: Graniceri, Siclau községek. A seprősi község házában: Seprős, Kerülés, Tipar és Satul-Nou községek. A székudvari község házában: Székudvar, Pél és Varsánd községek. A világosi község házában: Világos, Ujpanát községek. A pankotai község házában: Pankota, Magyarád, Galsa és Muszka községek. A gyoroki község házában: Ghioroc, Covasint, Cuvin, Sambateni, és Ménes községek. A radnai község házában: Radna, Cladova, O-Paulis, Solymos, Milova és Odvos községek. A berzovai felekezeti iskolában: Berzova, Mogyorós, Konop, Capruta, Baia, Dumbravita, Batuta, Grosi, Maros-Szlatina, Mocioni, Giulita, Stejaru, Vardia és Lupesti községek. A soborsini község házában: Soborsin, Temesesti, Vinesti, Corbesti, Cirias, Halalis, Iltó, Obarsia, Ujrosia, Petris, Pernesti, Seliste, Toc és Troias községek lakossága adja le szavazatát.

A Magyar Párt választási jele a

×

unius 1-én minden magyar erre szavaz

Súlyos a krízis 1931 évben

A híres GELLÉ FRERES-PARI fogszappan és fogpaszta fogyasztása mégis növekedett. Ez különösen a rossz fogaknak köszönhető, melyek a nem megfelelő fogkezelés és a rossz táplálkozás miatt alakultak ki.

A fogkezelés nemcsak a kellemes szájízért, hanem azért is szükséges, mert a rossz fogak miatt a táplálék nem tud megfelelően emészteni, így a szervezet nem kapja meg a szükséges tápanyagokat.

Felhívás a romániai magyar zsidókhoz

Akik jóban osztozkodtak a magyarsággal, rosszban nem fordíthatnak hátat — A bánági magyarság szózata —

Az Országos Magyar Párt bánági tagozata felhívást intézett az Erdélyben élő zsidó vallású magyarokhoz, akiket egy egészen zavaros vallási színezetű politikai orientáció el akar szakítani a magyarságtól. A felhívás a következő:

Magyar Zsidó Polgártársak!

Néhány nap múlva az urna elé járultok. A szavazás titkos, de a lelkiismeret fátylaja a titokba is bevilágít. Saját lelkiismeretetek előtt fogtok felelni arra a kérdésre, hogy el kell-e hagyni magyarságtokat azért, mert zsidók is vagytok?

Nem hiszük, hogy a zsidó ügynek jó szolgálatot tesz az, aki megtagadni próbálja anyanyelvét, amelyen keresztül ezer elszakíthatatlan szál fűzi magyarságához. Nem hiszük, mert az édes anyanyelv megcsufolását jelenti e nyelven hirdetni a magyarságtól való akár csak politikai elszakadást.

Nem hiszük, hogy a zsidó ügynek használna az, aki a közös törzs erdélyi hajtásáról akkor akar leszakadni, amikor ez mostoha viszonyok közé került. Mert nem hiszük, hogy 1000 év vállvetett küzdelmei után akkor, amikor nemcsak a rosszban, de a jóban is osztozkodtunk a velünk egy magyarsággal, most, mert a rosszban kellene osztozkodni, homlokunkon a hálátlanság bélyegével saját magyar soraink gyengítésére adhatjuk magunkat.

Ha vannak speciális zsidó érdekek, ezek nincsenek ellentétben egyik kisebbség érdekével sem, tehát nem követelik meg azon nemzeti kisebbség megtagadását, amelyhez tartozunk és amellyel együtt küzdve saját speciális érdekeinket is — melyek azonban nem zsidó nemzetiek, ami Európában csak erőszakolt fikció — jobban megvédhetjük, mert saját vallásunk egységén alapuló erőnkhez azon kisebbségi nemzet ereje is csatlakozik, amelynek önértékes tagjai vagyunk.

A zsidó politikai párt kikapcsolást jelent minden egyéb közösségből. A nyelvben élő nemzet iránti hűtlenség szörnyű alapjára látszik támaszkodni, amikor hirdeti, hogy a szélrózsa minden irányában szétszórt zsidóság egy nemzeté válhatna, ha országokként külön-külön egy-egy egységbe olvadna. Ez épp olyan volna, mintha a szélrózsa minden irányában élő katolikusokból egyetlen nemzetet lehetne kovácsolni. A román, a magyar, az osztrák, vagy az orosz zsidóból egy nemzet soha sem lehet, — még akkor sem, ha a közös valláson alapuló szimpátia egymás támogatására sarkalja is őket.

Magyar zsidó polgártársak! A magyar sorokból való kilépés — bármely címen — a sorok megbontása. Egy új egység, még ha nem is lenne fikció, de amely a magyarság sorait megbontja, nekünk nem kell. Nem kell más azért sem, mert két gyenge egység együtt is sokkal gyengébb lesz, mint egy, de erős. Mi pedig a magyarság erős egységét óhajtjuk és ebben az egységben akarjuk tudni magunkat is, magyar zsidókat.

Hallgassatok tehát a lelkiismeret szavára, mely hozzátok csak magyarul szól, mert ez a ti nemzeti nyelvek és szavazatok a magyarság megdőlő keresztjére, a szorzójelre!

Dr. Rosenthal Marcell, a Magyar Párt temestorontali szenátorjelöltje, dr. Hajdu Frigyes, Kabos Armin, Prof. Havas Lajos, Link Gyula, dr. Steiner Kornél, dr. Kálmán Béla, dr. Kell Mór, dr. Kovács Ödön, dr. Ungár Adolf, a Magyar Párt temestorontali képviselőjelöltje, dr. Raskó Sándor, Pogány László, dr. ifj. Kálmán Béla, dr. Thiermann József, Kálmán Andor, Sebestyén Béla, dr. Schimmerling Armin, Szobotka Imre, dr. Baruch Félix.

Meghalt Joanovics Sándor nyugalmazott ACSEV-főfelügyelő

Arad régi és általánosan szeretett figurái közül ismét elköltözött egy ebből a világból. Joanovics Sándor nyugalmazott Acsev, főfelügyelő tegnap éjjel két órakor rövid szenvedés után meghalt. Joanovics Sándor körülbelül 10 éve vonult nyugdíjba és Reich B. Károly köztelaru üzletébe lépett, ahol irodai alkalmazást vállalt. Az üzlet bizalmi embere lett. Mindenki ismerte, mindenki szerette. Boldogan élt családjával körében. Három gyermeke volt. Joanovics már évek óta asztmában szenvedett, betegsége azonban nem volt súlyos természetű és eltekintve egy-két veszedelmes és fájdalmas rohamtól, nem volt mit tartani a katasztrófától. Tegnapelőtt még vidáman végezte napi munkáját, nem sejtette senki, hogy másnapra kiterítik. Éjjel két órakor felesége arra riadt fel, hogy férje a rendesnél is erősebben fuldoklik. Azonnal felkelt, meggyújtotta a villanyt, de Joanovics Sándor akkorra már kiszorult. Az értesített orvos is csak a halált tudta megállapítani. Az orvos véleménye szerint a halált súlyos légszomj folytán beállott szívelégtelenség okozta. Temetése péntek délután öt órakor lesz a felsőtemető halottas házában.

A hirtelen elhunyt vasuti főfelügyelőként Rainay Sándor budapesti színművész — aki az aradi szintársulat kedvelt naturbursa volt — édesatyját gyászolja.

Harminc négy uriaszony akt-albuma

Egy bécsi fényképészegéd feltűnéstkelő zsarolási manővere — Kelendő „dugáru”, amelynek nyomában botrányok és válópörök járnak

A sokféle divat, hóbort között, amelyet unatkozó hölgyeink felkaptak, kétségkívül a legizléstelenebb és legelítendőbb az a legirisebb szenvedély, amely az önfotografálásban merül ki. Nem portrékat csináltatnak. Nem is fürdőtüköbön, avagy „mélyen dekoltáltan” fényképezetik le magukat. Hanem: anyaszült meztelenül. Az aktjukat.

Ez most sikk Bécsben. A hü imádó kitaratása jutalmául önagysága dedikált aktját kapja ajándékba. Különféle pozitúrákban: mereng egy festett tenger partján, nekidől egy görög vázának, vagy selymek, párnák és szőnyegek között heverészik lustán.

Az ezzel foglalkozó „speciális” fényképészek nagyszérien keresnek. Különösen egy, a belvárosban.

Kliensei gazdag nagykereskedők, gyárosok és bankárok feleségeiből kerülnek ki. Még ha csupa szép asszonyok lennének. Azonban élemedett anyuskák dominálnak, olyan korú nők, akiknek a leányai már szintén fotószalonokba járnak...

Arról már hallottunk, hogy előkelő uriaszonyok megfestették az aktjukat, vagy modellt álltak szobrásznak. De, hogy fotósorozatokat készítsenek a meztelen alakjukról, ez új dolog. Amint előre látható volt, akadtak vállalkozó szellemek, akik siettek tőkét kovácsolni a nagyszerű, pikáns „sziccerből”.

Bár a fényképészek a legnagyobb diszkrécióval kezelték a dolgokat és a frívól sorozatok nem igen kerültek avatottanok kezébe, mégis megtörtént, hogy az egyik fotográfussegéd, akit helyéről elbocsátottak, magával vitt harminc négy levonatot. A harminc négy kép harminc négy uriaszonyt és leányt ábrázol meztelenül. A fényképészegédnek volt üzleti érzéke mert albumba adta ki a páratlan gyűjteményt. Nem tuloznak, amikor azt állítjuk, hogy a gyűjtemény páratlan a maga nemében. B... textilnagykereskedő törvényes hitvese, három gyermek boldog anyja, például egy hintalovon ül, négedes pózban, száját csücsörítve, mintha azt akarná mondani: „gyűte fakó!”

K... bankigazgató neje a bagdali hajadérokat megszegyenítő has- és kivótóncosnői minőségben állt a fotográfáló lencse elé. Ellenére annak, hogy egyáltalán nincs szép alakja, sőt csipőben határozottan vaslag, amit felhát inkább leplezni kéne és nem kitakarni, mégis Éva-kosztümben örököltette meg magát, előlről, hátulról, profilból és külön egy premier plan.

Hosszadalmas lenne valamennyit felsorolni.

A botrány akkor kezdődött, amikor a harminc négy uriaszony és leányzó egy reggelen diszkrét értesítést kapott: az album megjelent, összesen száz példányban. Egy kötet ára ötszáz schilling, diszkötésben, arany nyomással...

A pántok, ami erre kitört, nem képes toll esetelni. Kihez forduljanak a szerencsétlenek se-

gítségért? A férjükhöz? A kedvesükhöz? Kénytelenek voltak tárgyalásokba bocsátkozni. A zsaroló fotográfussegéd engedékenynek mutatkozott. Lehetett vele alkudozni is. Az érdekelt asszonyok, akik nemcsak az albumból ismerték egymást, konzorcionális alapon vásárolták össze a „dizspéldányokat”. A zsaroló megesküdött, hogy a negatívakat megsemmisítette, több példány pedig nincsen forgalomban. Pedig az igazi botrány pedig csak most kezdődött. Mert a szélhámos idegeneknek is megmutatta és áruba bocsátotta albumait. Így történt azután, hogy az előkelő társaság nagy meglepetésére „visszament a parti” X. ügyvéd és Y. szesznagykereskedő leánya között, holott már az esküvő napja is ki volt tűzve.

A völégénynek ugyanis kezébe került az album, amelyben érthető meglepetésére ott találta pornograf regények illusztrációit is megszegyenítő pozitúrában jövődöbeli hitvesét. Sietett stornózní a házasságot...

Ugyancsak az album miatt adta be a válópert egy kereskedő is a felesége ellen és a válóper ak-

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az agrárkrízis a legfontosabb világprobléma

Érdekes felszólalások a Népszövetségi Ligák Unióján — Az utlevél- és vízumkénszer eltörlését javasolják az Unió ülésén

Budapestről jelentik: A Népszövetségi Ligák Uniója a szociális és gazdasági bizottságok által előterjesztett határozati javaslatokról tárgyalt ma délelőtt. Ezek között a javaslatok között szerepel az utlevél- és vízumkénszer eltörlése, a világgazdasági válság leküzdésére irányuló nemzetközi szervezkedés. Az Unió olyértelmű határozati javaslatot fogadott el, amely megállapítja, hogy a jelenlegi világválság az egyéni gazdaság csődjét jelenti és ez úgy a nemzetgazdaságban, mint a közgazdaságban megnyilatkozik. Az Unió ezért feliratot intéz a Népszövetséghez, amelynek ajánlani fogja, hogy vegye kezébe az új gazdasági rend kiépítésének kezdeményezését.

A délutáni ülésen Delaisi francia delegátus az agrárkrízisről beszélt, amely a legfontosabb világproblémák egyike. Szerinte a legnagyobb nehézség a tőkék elhelyezhetősége a gazdag államokból a szegény államokba. A földbirtokok teljesen eladósodtak. Hosszu lejárati kölcsönökkel nem lehet megoldani a

problémát. Véleménye szerint olcsó szállítóeszközökkel kell elhelyezni a londoni és zürichi piacon Kelet-Európa olcsó árúját.

Rövidlejárati kölcsönt kell nyújtani az agrárországoknak, amelyeket jövőre nagy család fog érni, mert az adó nem fog befolylni és ezért a fegyverkezést csökkenteni kell. Az agrárállamoknak kölcsönt nem lehet addig nyújtani, amíg éles ellentétek állanak fenn közöttük. Stomsv lengyel delegátus és Bleier Ernő magyar delegátus felszólalásai után, egyhangulag elfogadták a határozati javaslatot.

= Ausztriában csökkent a munkanélküliség. Bécsből jelentik: A munkanélküliség Ausztriában az 1931-es év első negyedében feltűnően csökkent. Február és március hónapokban 30.000 munkanélküli talált elhelyezkedést.

= A helyzet javulását várják Magyarországon. Budapestről jelentik: A Magyar Gazdasági Kutató Intézet helyzetjelentései arról számolnak be, hogy Magyarország gazdasági helyzete az 1931-es év második negyedében semmit sem változott. Elsősorban a folyamatban lévő kereskedelempolitikai tárgyalások kimenetelétől remélik a helyzet javulását.

= Ötméteres sósikflí. Budapestről jelentik: Ma délelőtt megnyílt a sütők nemzetközi kongresszusa. Ezernél több sütőiparos delegátus vett részt a kongresszuson. Ezzel kapcsolatosan sütőipari kiállítás is volt a Vigadóban, melyen 4—5 méteres sósikflí és hasonló csodák láthatók.

= Autobuszközlekedés Budapest és Bécs között. Budapestről jelentik: A Budapest—Bécs között közlekedő autobuszvonalat ma átadták a forgalomnak. A 36 személyes autbuszok óránként 50 kilométeres sebességgel fognak közlekedni.

= Rendel a szovjet. A szovjet Csehszlovákiaiban nagyarányu megrendeléseket tett. A vitkovici vasműveknél és a Skoda-gyárnál a prágai orosz kereskedelmi képviselőt kilencvenhat millió korona értékű fémipari cikket vásárolt és pedig huszezer tonna táviródrótot, huszezer tonna öntöttvas csövet vízvezeték építéséhez, 23.500 tonna vasuti sín, továbbá igen sok villamos gépanyagot.

A feketeszesz-nyomozás során őrizetbe vették Klein Mihály nagyváradai terménykereskedőt és főkönyvelőjét

Két minisztériumi felügyelő vezetésével újabb feketeszeszvizsgálat van Nagyváradon — Dr. Roxin volt képviselőt beidézték a nagyváradai törvényszékhez

Nagyváradról jelentik: A nagyváradai pénzügyi hatóságok szerdán újabb nyomozást kezdtek a feketeszesz-panama kivizsgálására. A pénzügyminisztérium részéről Dobrote Zaharie és Anghel István inspektorok vettek részt a vizsgálatban, melynek első őrizetbevétele már megtörtént. A rendőrség kedden este elővezette Klein Mihály terménykereskedőt és Rosenberg könyvelőt. A két ember kihallgatása a késő éjszakai órákig folyt a rendőrségen. Ma délelőtt mindkettőjüket átkísérték az ügyészség fogházába, ahol Dobrote Zaharie vizsgálóbíró és Eremie ügyész megkezdtek kihallgatásukat. A csütörtöki napra több nagyváradai szeszgyárost idéztek be az ügyészséghez.

Az elővezetéséről dr. Secureanu vezető-ügyész a következő nyilatkozatot tette:

— Nem tartóztattunk le senkit. Dobrote Zaharie és Anghel István felügyelők rendelkezésére elővezettük Klein Mihály terménykereskedőt és könyvelőjét, de ezeket nem tartóztattuk le, hanem csak a nyomozás érdekében őrizetbe vettük. A mai napon még több szeszgyárost fogunk kihallgatni, a melyekből az eddig még fel nem derült részleteket fogjuk megvilágítani.

Dr. Popoviciu ügyész ugyancsak a mai napra magához idézte dr. Roxin Teodor volt nemzeti-parasztpárti képviselőt, aki azonban jelentős okokra való hivatkozással nem jelent meg a kihallgatáson. Roxin ellen egy Szilágyi nevű ember tett feljelentést a nagyváradai ügyészségen.

Alkotmányellenes a módosított erdőtvény

Ujabb százezer hektárt akarnak kisajtolni a haldokló faiparból — Nem adják vissza az újrafásítási garanciákat az olyan erdőségek után, amelyeket legelőcélokra sajátítottak ki

Bucurestiből jelentik: A legnagyobb válsággal küzdő romániai fatermelést váratlanul újabb meglepetés érte. Április első napjaiban a parlament a sok között megszavazott egy egyszakaszos törvényjavaslatot, az 1930. június 28-án életbelépett erdőtvény módosításáról. A gépiesen ontott törvények nagy tömegében az érdekeltek csak most vették észre, hogy az új törvénytörvény százmilliókat vesz ki a fatermelők zsebeiből, minden jog és igazság ellenére.

A kitermelt erdőterületek visszafásítására letétbe helyezett és helyezendő garanciaösszegekről van szó. Ez a garancia biztosítékul szolgál arra, hogy amennyiben a vállalkozó az erdő kitermelésének befejezése után nem fásítaná be újra a letarolt területet, maga az állam végzi el azt helyette, a garanciát depónált összeg terhére. Ha a termelő eleget tesz az újrafásítási kötelezettségnek, visszakapja a garanciát. Vannak azonban olyan erdőterületek is, amelyeket a faanyag kitermelésével nem fásítanak be megint, hanem kisajátítják legelő céljára, tehát a vállalkozó nem tehet eleget a visszafásítási kötelezettségének.

Az eddigi joggyakorlat szerint az ilyen legelőnek kisajátított erdőségek kitermelői visszakapták a garanciát. Az új törvény szerint az olyan erdőterületeknél, amelyeket időközben legelőnek sajátítottak ki, nem adják vissza a garanciát, hanem ezt a pénzt a kincstár egy más, de ugyanolyan nagyságú, kitermelt erdőterület befásítására fogja fordítani, a garanciát letétbe helyező cég viszont csak az esetleges különbözetet kapja vissza, ha a másik terület befásítása után még marad a pénzből.

Tekintettel arra, hogy az újrafásítási biztosítékok összege több százmillió lejre rug és egyes esetekben sok milliót tesz ki, az új rendelkezés általános megdöbbenést keltett faipari körökben. Az intézkedést a kincstár részéről azzal próbálják megindokolni, hogy az eddigi

Utólagos adóterhek a külföldiek számára

Drákói rendelkezésekkel sújtja a pénzügyminiszter a külföldieket.

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amely jogos riadalmat okozhat a Romániában tartózkodó külföldi alkalmazottak, kereskedők és mindenféle munkaadók között.

A rendelet szerint a pénzügyminisztérium a belügyminisztériummal és a szigurancával együttesen azt a tapasztalatot szerezte, hogy az ország területén rengeteg olyan jölkereső külföldi él, aki busás keresete ellenére sem tesz pontosan eleget adófizetési kötelezettségének. Részint kevesebbet fizet, mint amennyit jövedelme után fizetnie kellene, részint késedelmesen fizet, ami a jelenlegi pénzügyi viszonyok között tűrhetetlen. Éppen ezért utasítja a pénzügyi hatóságokat, hogy erélyes ellenőrzéseket gyakoroljanak a külföldi kereskedők, gyárosok és mindenféle munkaadók jövedelme fölött s amennyiben adózásuk nem áll arányban jövedelmükkel, úgy pótlólag rójják meg őket a törvényes adóval. Erélyesen vigyázzanak a pénzügyi hatóságok arra is, hogy a külföldi állampolgárok pontosan teljesítsék adófizetési kötelezettségüket. Ezentul külföldi részére nem szabad semmiféle hivatalos okmányt kiállítani, ha nem tudja igazolni minden hátralékos adója befizetését. A munkásokra és minden havi fizetést élvező külföldiekre a pénzügyi hatóságok nem alkalmazhatják az adótvény 46. szakaszában lefektetett kedvezményeket és előnyöket, kivetett adójukat tehát semmilyen címen nem redukálhatják, mert ez a szakasz kizárólag csak a román állampolgárságú adózókra vonatkozik.

A drákói rendelkezés Bucurestiben, ahol külföldiek a legnagyobb számban tartózkodnak, igen nagy elkeseredést váltott ki.

Joggyakorlat helytelen volt és hogy az egyik termelő, akinek az erdőtalaját legelőnek sajátították ki, nem részesülhet előnyben a másik termelővel szemben, aki nem ilyen területen vágott. Természetes, hogy az érdekelte fatermelők az ellenkező állásponton vannak. Először is leszögezik, hogy az újrafásítás alá nem kerülő területek után befizetett garancia visszanyerése szerzett jog, amely mindenütt és minden időben megvolt, tehát ezt respektálni kell.

Azt, hogy ez így alakult ki, a fatermelők úgy jogi, mint gazdasági szempontból teljesen helytállóknak tartják. Jogilag azért, mert a visszafásítási kötelezettség éppen abból a szükségességből született meg, hogy annak az erdővidéknek, amely az erdőségeiből élt, a jövőben is meglegyen a megélhetési lehetősége. Ha azután jött az állam és az érdekelte lakosság kívánságára más, például mezőgazdasági kultúrával járó, (legelő, állattenyésztés), megélhetési lehetőséget biztosított ugyanezen a területen, a visszafásítási szükségesség megszűnt s így tehát ennek jogi kötelezettsége sem áll fenn.

Még súlyosabb bonyodalmakra lehet következtetni azokból az információkból, amelyek szerint a kincstár azon a véleményen van, hogy tulajdonképpen arra is megvan a joga, hogy mindazoktól a termelőktől, akik a legelő

TEJTERMÉKEK FOGYASZTOK FIGYELMÉBE!

E hó 30-án üzletünkben turó-kostoló napot rendezünk. Ingyen nem, de fél árért adunk: Liptói-turó I. r. á lej 10 1/2 kg. Liptói turó II. r. á lej 7 1/2 kg. Székely-turó I. r. á lej 6 1/2 kg. Tea-vajat I. r. á lej 20 1/2 kg. Ezen a napon mindenki módjában áll gyártmányaink minőségéről meggyőződni, amelyek kaphatók Aradon minden fűszer és csemege üzletben, rendez árakban. „AROMÁT” Tejterm. Speciális üzem és üzlet Asztalos Sándor-ucca 3.

céllaira kisajátított területek újrafásítási garanciáját visszakapták, most visszakövetelje.

Elképzelhető, hogy ezek a hírek milyen riadalmat keltettek az egész faiparban, amely néldanélküli vegzaturát lát az egész intézkedés hátterében. Számos jel arra mutat ugyanis, hogy valami különös célok húzódnak meg ebben az egyszakaszos törvénytörvény módosításban.

Van egy verzió, amely megmagyarázni törekszik ennek az új rendelkezésnek a védelmére felhozott ürügyek igazi magvát. Faipari körökben már régóta panaszkodnak a nagyszámú újrafásítási garanciák miatt, amelyeket a kincstár évtizedek óta elvon a faipartól, de jóformán seholy sem végzi el az újrafásításokat. Lehet, hogy elköltötték más célokra ezeket a százmilliókat és most azután úgy akarják pótolni, hogy újabb százmilliókat húznak ki a fatermelők zsebeiből. Szakkörökben nagyon tartanak tőle, hogy valahol itt kell keresni az új törvénytörvény magyarázatát, és az Ugr faipari szakosztálya el is határozta, hogy alaposan utánajár a dolognak és kinyomozza, hogy mi van ezekkel a garanciákkal.

Lezárták a Banca Cetateát

Az ügyészség pecsételte le hivatalosan a nemzeti-parasztpárt legerősebb brassói pénzügyintézetét — Megidéztek a párt egész vezetését — Vádat Vaida Sándor és Popovici Mihály igazgatósági tagok ellen

Bucurestiből jelentik: Nemzeti-parasztpárti körökben óriási és egyben kellemetlen feltűnést keltett a Banca Cetatea ügye, amely a közeli napokban nagy botrányokat ígér. Pascu György temestorontárványgyei, pészaki lakos megjelent tegnap a brassói ügyészségen és feljelentést tett a bank ellen. Pascu György előadta, hogy Crisan György dr. volt államtitkár rábeszélésére, két millió lejt helyezett el a bankban, amit most nem képes visszakapni. A gazdálkodó azt is elmondta, hogy tudomása szerint az Amerikába szakadt románok mintegy nyolcvan milliót helyeztek el ebben a bankban és most szintén nem tudnak pénzükhöz hozzájutni.

A feljelentés következtében a brassói ügyész megjelent a bank helyiségében, azonban ekkor kiderült, hogy a bank Köhalomra költözött. Az ügyész ott hallgatta ki a bank vezetőit, utána pedig lepecsételtette a helyiséget. Hír szerint Hoia József, a volt igazgató kihallgatása alkalmával Vaida Sándor

és Popovici Mihály, mint az adminisztrációs bizottság tagjai ellen hangoztatott vádakot.

A vizsgálat megállapította, hogy a bank 58 millió visszleszámitolási hitelt élvezett, amely éppen június elsején járt volna le. A házkutatás híre nagy pánikot idézett elő a bank betétesei között, akik mára értekezletet hívtak össze. Az ügyészség az ügy kiderítése érdekében megidézte Maniu Gyulát, Vaida Sándort, Popovici Mihályt, Pop C. Istvánt, Voicu Nitescut, Pop Ghitát, Dan Severt, Crisan Györgyöt, Croitor volt képviselőt és a nemzeti parasztpárt számos, előkelő vezetőtagját. Az eddigi hírek szerint, a bank passzívái a következők: 100 millió lejt betét, 58 millió lejt a nemzeti banktól, 80 millió lejt gyűmölcsötetésre elhelyezett tőke. Ezzel szemben, mint aktiva áll egy kőbánya, amelynek értéke tíz millió lejt.

A bankügy mindenütt óriási feltűnést keltett, bár a nemzeti-parasztpárt körében válsztási manővernek tekintik ezt is.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

- Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.
- Biheller-dohánytőzsde, volt Andrássy-tér 16.
- Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J-u.
- Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,
- Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.
- Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.
- Ambruster-trafik, Dengl-ház.
- V. Lázár Vilmos-uccai tőzsde.

Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számban feltétlenül meg fog jelenni.

= Román delegátusok a nemzetközi munkaügyi kongresszuson. Bucurestiből jelentik: Junius elsején nyílik meg Genében a nemzetközi munkaügyi kongresszus, amely különböző munkaszabályozási kérdésekkel fog foglalkozni. Ezen a kongresszuson Románia is képviselteti magát külföldi delegációval. A munkaadószervezetek képviselőiben C. M. Mircea szenátor, Jon Arapu mérnök és dr. Böszörményi Sándor vesznek részt a kongresszuson, míg a munkásságot Fluera János volt miniszter, a romániai szociáldemokrata párt elnöke, Gherman János és Floreanu fogják képviselni.

= A német gazdasági leromlás. A német közgazdasági helyzetre jellemző, hogy a nagybankok betétállománya állandóan csökken. A betétesek egy része kiveszi és elkölti, a másik része pedig külföldre viszi betétjeit.

= A ceruzagyarak fuziója. A három legnagyobb ceruzagyár: a Hardmuth, a Castell és a Faber, amelyeknek a tengerentúl is nagy üzleteik és érdekeltségeik vannak, fuzióra léptek.

A szerkesztésért idejelevesen

SALGO HENRIK felel.

Zavarok a záróra-rendeletek körül

Uj kormányrendelet — Keleti időszámítás az irányadó

A munkaügyi miniszterium egymást követő és egymást megsemmisítő rendeletei a zavarok tömkelegét okozták az új óraszámítás utáni üzleti záróóra vonatkozásilag.

Az aradi munkafelügyelő tegnap a munkaügyi miniszter május 20-án kelt 39.250. számú rendeletére hivatkozva közölte az Aradi Kereskedelmi Testület vezetésével, hogy az összes kereskedelmi üzletek, bankok, irodák, borbélyok stb. zárórái az új időszámítás folytán egy órával korábbi időkre változnak. Ez azt jelentette volna, hogy ott, ahol eddig délután 1—3 között volt szünet, ezután 12—2 között lenne és ahol este 7 órakor kellett zárni, ott most 6 órakor kell zárni.

Az Aradi Kereskedelmi Testület és az aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezen közlés alapján megállapodtak, hogy a Kamara a lapok útján ebben az értelemben tesz közlést és felhívja az érdekelteket a zárórának ilyen értelmű bevezetésére.

Ma megérkezett a Monitorul Oficial május 27-iki száma, amely viszont a munkaügyi miniszteriumnak egy későbbi, május 25-én kelt 40.386. számú rendelkezését közli, amely szerint a különböző kereskedelmi vállalatok, irodák, bankok, borbélyok stb. részére az eddig megjelölt rendeletek alapján keleti óraszámítás szerint érvényben volt üzletnyitási és zárási órák a közép-európai számítás bevezetése után is *ugyanazok maradnak*. Eszerint tehát akinek eddig keleti félegykor vagy egykor kellett déli szünetre zárnia, ezután is ezen időben zár és félháromkor, illetve háromkor nyitja újra a mostani óra szerint is. Este, akinek hét

órákor kellett zárni, hétkor zár, akinek nyolckor, az nyolckor zár a mostani időszámítás szerint is.

Tekintettel az ellentétes rendelkezések okozta zűrzavarra, az Aradi Kereskedelmi Testület a fentiek kapcsán értesíti Arad kereskedőit, hogy a kötelező órák egyelőre az új óraszámítás mellett is *változatlanul ugyanazok, amelyek a régi óraszámítás mellett voltak kötelezők*, ami természetesen nem akadály arra nézve, hogy este a kötelező záróránál *hamarabb zárni* lehessen.

Rádió műsor.

PÉNTEK, május 29.

Bucuresti. 12. Gramofon. 19.30. Gramofon. 20. Popovics brácsaversenye. — Budapest. 9.15. A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 12. Déli harangszó. 12.05. Az Országos Postászenekar hangversenye. 2.45. Hírek. 4. Pósa bácsi meséből olvas fel özv. Pósa Lajosné. 5.30. A Székesfevárosi Zenekar hangversenye. 7.30. Cigányzenekar hangversenye. 8.40. Színmű-előadás a Studióból. „Az amazon”. Színmű 3 felvonásban. — Bécs. 11. Gramofon. 15.20. Cerdá-zenekar. 20.20. Halló, halló, itt Rádió Ausztriai címen közvetítés Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Linz és Salzburgból. 22.20. Korngold-jazz. — Belgrád. 11.30. Gramofon. 17.30. Énekverseny. 18. Kávéházi zene. 20.30. A belgrádi vonósnyegyes hangversenye. — Breslau. 19. Strauss János zenéje gramofonon. — Lagenberg. 20. Minden népek táncai gramofonon. 20.45. Szimfonikus hangverseny. — London Regional. 20. Mozart: Varázsfuvola. 22.30. Tánczene. — Milano. 17. Könyv zene. 19.55. Gramofon. 21.

Hangverseny. 22. Operett-részletek. 23. Éttermi zene. — Oslo. 17.30. Énekverseny. 22.15. A Schubert-együttjátéka. — Pozsony. 17.30. Beethoven: Trió klarinétára, gordonkára és zongorára. — Róma. 17. Zenekari hangverseny. 20.40. Hangverseny. Közben Molnár Ferenc: A marsall c. egyfelvonásosa.

NYILTTÉK.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Hannauer Mihai
bádogos és szerelő,

értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy üzletemet továbbra is a régi helyen vezetem, Str. Eminescu 28. (Deák F.-u.) partea Strada Unirel (Fáblán-u. oldal)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen drága gyermekünk

János

elhunyta alkalmából részvételükkel felkerestek, a temetésen résztvettek, virágokkal gyermekünk ravatalát elhalmozták, hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Ugy szintén köszönetet mondunk Varga Imre utódai temetkezési vállalatnak a temetés figyelmes megrendezéséért.

Arad, 1931. május 29.

Nemetz Géza
és családja.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lel. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lel. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lel. A vastagabb betűvel kiírt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézőkérésre válaszolunk. Ajánlatok legkésőbb levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.

GÉPÉSZ keresetlik sürgősen oséplőgaranturához. Szentendrey Lajos, Újszentanna. 1792

Volt állami főtisztviselő,

perfect román, magyar, német nyelvtudással, elvállal bármilyen irodai állást szerény fizetés mellett. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1799

LAKÁS.

MODERN négyszobás lakás aug. 1-től elesen kiadó. Cim: Orion textiltáruháza. Str. Bérthelot 8. 1791

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a házme:ernél. 200

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 3 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cim: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 2. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

ÖTSZOBÁS modern uraklakás november-től kiadó, v. Kazinczy-ucca 4. 200

KÉTSZOBÁS, konyhás I-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

MAGÁNHAZ, veteményezett kerttel kiadó, azonnal beköltözhető, v. Vágóhid-ucca 85. 1800

KÉTSZOBÁS, konyha és mellékhelyiségek azonnal kiadó. Csiky Gergely-ucca 8. szám.

Kiadó Str. Moise Nicoara (Petőfi-ucca) 9—11. egy 4 szobás modern parkettás lakás, azonnal is beköltözhető. 1702

Eladó ugyanott egy új mahagoni elegáns ebédlő jutányos aron

VÉTELESELDÁS.

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres vas-hordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

SÜRGŐSEN KERESSEK 1½—2 karátos feltétlen tiszta kővíz briliáns gyűrűt, gyermekkoscsit, kerti ernyőt, kerti garnitúrát, tonet székeket, ezüst tárgyakat, figurális porcellánokat, szőnyegeket, antik és modern butorokat stb., stb. **Salgóné** bizományi-üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

Olcsó hét! Férfi-, női és gyermekcipők, saját készítésűek. Férficipő 450 lejtől, női cipő 250 lejtől, gyermekcipők a legolcsóbb árban.

Czernóczy cipőüzlet, Arad.

EGY HASZNALT, de jó állapotban lévő gabonarosta eladó. Kornis Zsigmond, Arad, Bulvardul Relege Ferdinand 6. 1797

GYÖNYÖRŰ ó-német és barokk ebédlők, polaturos könyvszekrény, vtrinek, álló villanylámpák, antik órák, antik ágyak, perzsaszőnyegek, kis toalettkörök, gyönyörű fotelrámák, asztalok, falitálcák, márkás porcellánok, horgolt terítők, dupla ággyerítők, üvegárvizek, festmények, gyermekjátékok, fotelok, 6 személyes ezüst evőeszköz, réz girandolok, Biédemeyer asztali lámpák, asztalok, tükrök, dísz tárgyak, szarvasbőr lepedők, hegedők, zongorák, stb. **ELADÓK. SALGÓNÉ** bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

Makulatura,
tisza lappeldányok
csomagolásra,
5 kgr.-os kötegekben
rendkívül olcsón
kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Veszek, cserélek, kölcsönzök és eladok egyévi részletre kerékpárt és motorkerékpárt, — Kossz villany-egyk és elemek beszerelése **AURA** elemekre **MOTORICA**-nál, volt Asztalos Sándor-ucca 12. szám. (kerékpárra piros világító 15.— Lejert.

ARADI TEJCSARNOK

naponta friss

JOGHURT

ÜZLETEK.

FÖTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzletheiység azonnal kiadó, Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

HIRDESSZEN

a 46 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

Vizumát

pontosan és előnyösen Arad leg-
régibb vizumirodáj

Sándor Ferenc-cég intézi.